

RAADSVORSTEL

17R.00176

Indiener: college van burgemeester en wethouders

Datum: 14 maart 2017

Portefeuillehouder(s): J.I.M. Duindam

Portefeuille(s): Financiën

Contactpersoon: G.A. Hoogendijk

Tel.nr.: 06-15078778   **E-mailadres:** hoogendijk.g@woerden.nl

---

Onderwerp: Herziene Begroting 2017 tevens Kaderbrief 2018-2021

De raad besluit:

1. De “Herziene Begroting 2017 tevens Kaderbrief 2018-2021” vast te stellen.
2. De voorgestelde punten voor herziening te verwerken in het financieel meerjarenperspectief voor de jaren 2017-2021, zoals weergegeven onder de kopjes 3 t/m 9 van de aanbiedingsbrief.
3. Kennis te nemen van de gevolgen van deze herziene begroting voor de reserves en het weerstandsvermogen en in te stemmen met de volgende mutaties van de reserves:
  - a. Onttrekken van € 472.300 vanuit de algemene reserve ten behoeve van het instellen van een bestemmingsreserve Lange Linschoten.
  - b. Toevoegen van € 390.300 aan de algemene reserve ten laste van de bestemmingsreserve Investerings Maatschappelijk Nut en deze bestemmingsreserve opheffen.
  - c. Toevoegen van € 10.973 aan de algemene reserve ten laste van de bestemmingsreserve Calamiteiten en deze bestemmingsreserve opheffen.
  - d. Onttrekken van € 11.000 aan de algemene reserve ten behoeve van actualisering van het MOP gebouwen.
  - e. Onttrekken van € 56.000 aan de algemene reserve ten behoeve van de uitvoering van het duurzaamheidsprogramma 2017-2018.
  - f. Onttrekken van € 21.000 aan de algemene reserve ten behoeve van de actualisering van het monumentenbeleid en de informatievoorziening voor monumenten.
  - g. Onttrekken van € 200.000 aan de bestemmingsreserve Sociaal Domein en toevoegen aan de algemene reserve ten behoeve van de stimulering van sociale woningbouw.
  - h. Onttrekken van € 85.300 in 2017, € 73.000 in 2018 en € 73.000 in 2019 ten laste van de bestemmingsreserve Sociaal Domein ten behoeve van de uitvoering van het Beleidsplan Sociaal Domein 2017-2019.

Inleiding:

Voor bespreking en ter vaststelling in de extra Begrotingsraad van 30 maart 2017 is een herziene begroting voor 2017 voorbereid die tevens de functie heeft van kaderbrief voor de periode 2018-2021.

De bevoegdheid van de raad komt voort uit de volgende wet- en/of regelgeving:

Artikel 189 Gemeentewet

Beoogd effect:

De raad kennis laten nemen van de herziening en het geven van inzicht in de wijze waarop het college het coalitieakkoord "Zelfstandig Oudewater Pakt Door" heeft vertaald in een collegewerkprogramma. En het vragen van de raad besluiten te nemen die de realisering van het collegewerkprogramma verder mogelijk maken.

Argumenten:

In de aanbestedingsbrief van deze herziene begroting wordt de Raad meegenomen in de argumentatie die ten grondslag ligt aan de diverse onderliggende voorstellen uit deze herziene begroting.

Kanttekeningen:

Het college is van mening dat er sprake is van een evenwichtig totaalpakket, waarvan de Raad wordt voorgesteld deze integraal over te nemen.

Financiën:

De financiële effecten worden toegelicht in de aanbestedingsbrief van de herziene begroting.

Uitvoering:

Met vaststelling van de herziene begroting beschikt het college over een actueel uitvoeringskader voor het resterende jaar evenals een kader voor het opstellen van de programmabegroting 2018-2021 die medio oktober aan de Raad wordt voorgelegd.

Communicatie:

Naast verzending aan de Raad wordt er, vanuit het college, via een persbericht en via een persbijeenkomst over dit raadsvoorstel gecommuniceerd.

Samenhang met eerdere besluitvorming:

Programmabegroting 2017

Bijlagen:

Herziene Begroting 2017 tevens Kadernota 2018-2021

De indiener: college van burgemeester en wethouders

De wnd. secretaris

De burgemeester

Ir. W.J. Tempel

mr. drs. P. Verhoeve

RAADSBESLUIT Oudewater

17R.00174

Agendapunt:

Onderwerp: Herziene Begroting 2017 tevens Kaderbrief 2018-2021

De raad van de gemeente Oudewater;

gelezen het voorstel d.d. 14 maart 2017 van:
- burgemeester en wethouders

gelet op het bepaalde in de Gemeentewet;
artikel 189

b e s l u i t:

1. De "Herziene Begroting 2017 tevens Kaderbrief 2018-2021" vast te stellen.
2. De voorgestelde punten voor herziening te verwerken in het financieel meerjarenperspectief voor de jaren 2017-2021, zoals weergegeven onder de kopjes 3 t/m 9 van de aanbiedingsbrief.
3. Kennis te nemen van de gevolgen van deze herziene begroting voor de reserves en het weerstandsvermogen en in te stemmen met de volgende mutaties van de reserves:
  - a. Onttrekken van € 472.300 vanuit de algemene reserve ten behoeve van het instellen van een bestemmingsreserve Lange Linschoten.
  - b. Toevoegen van € 390.300 aan de algemene reserve ten laste van de bestemmingsreserve Investerings Maatschappelijk Nut en deze bestemmingsreserve opheffen.
  - c. Toevoegen van € 10.973 aan de algemene reserve ten laste van de bestemmingsreserve Calamiteiten en deze bestemmingsreserve opheffen.
  - d. Onttrekken van € 11.000 aan de algemene reserve ten behoeve van actualisering van het MOP gebouwen.
  - e. Onttrekken van € 56.000 aan de algemene reserve ten behoeve van de uitvoering van het duurzaamheidsprogramma 2017-2018.
  - f. Onttrekken van € 21.000 aan de algemene reserve ten behoeve van de actualisering van het monumentenbeleid en de informatievoorziening voor monumenten.
  - g. Onttrekken van € 200.000 aan de bestemmingsreserve Sociaal Domein en toevoegen aan de algemene reserve ten behoeve van de stimulering van sociale woningbouw.
  - h. Onttrekken van € 85.300 in 2017, € 73.000 in 2018 en € 73.000 in 2019 ten laste van de bestemmingsreserve Sociaal Domein ten behoeve van de uitvoering van het Beleidsplan Sociaal Domein 2017-2019.

Aldus besloten door de raad van de gemeente Oudewater in zijn
openbare vergadering, gehouden op 30 maart 2017

---

de griffier,

De burgemeester,

mr. A. van der Lugt

mr. drs. P. Verhoeve

Herziene Begroting 2017

tevens Kaderbrief 2018-2021

Oudewater, 14 maart 2017

Deel A: Aanbiedingsbrief “Herziene Begroting 2017” (tevens kaderbrief 2018-2021)

Geachte leden van de Raad,

Op 10 november 2016 heeft u de Programmabegroting 2017, met meerjarenperspectief 2018-2020 vastgesteld. Qua tijdspad was de Begrotingsraad van november nog te vroeg om een concrete vertaling te maken van het nieuwe coalitieakkoord “Zelfstandig Oudewater Pakt Door!” Om daarnaast invulling te geven aan een brede wens in de raad om te komen tot meer financieel inzicht hebben wij u voorgesteld eenmalig te komen met een actualisering/herziening van de Programmabegroting 2017 ten behoeve van behandeling in een extra Begrotingsraad op 30 maart 2017.

Deze actualisering/herziening van de begroting, hierna “Herziene Begroting 2017” genoemd is tevens te lezen kaderbrief 2018-2021, waarin op basis van analyse van begrotingsposten een aanpassing van het financieel meerjarenperspectief wordt voorgesteld. Daarnaast is het coalitieakkoord “Zelfstandig Oudewater Pakt Door!” door het college vertaald in een Collegewerkprogramma 2017-2018, afgekort CWP. Dit CWP is beleidsmatig en financieel vertaald in de programma’s van deze Herziene Begroting 2017. Dit college wil ‘doorpakken’ en dit resulteert ook in een ambitieuze begroting, waarbij ook voor dit jaar de nodige (incidentele) intensiveringen en interventies worden voorgesteld.

1. Uitkomsten financieel meerjarenperspectief samengevat

Deze benodigde intensiveringen zijn financieel terug te vinden in het financieel meerjarenperspectief. De begroting die op 10 november 2016 aan de Raad werd voorgelegd kende de volgende uitkomsten:

Programmabegroting november 2016 voorgelegd	2017	2018	2019	2020	2021
(- is nadeel + is voordeel)					
Saldo programmabegroting november 2016 voorgelegd	-55.209	-196.529	-214.028	-153.074	0

Aanvulling hierop heeft de Raad op 10 november 2016 een (eerste) dekkingsplan vastgesteld welke was opgenomen in de aanbiedingsbrief van het college. Dit is het saldo van de feitelijk vastgestelde begroting van afgelopen november.

Programmabegroting november 2016 vastgesteld	2017	2018	2019	2020	2021
(- is nadeel + is voordeel)					
Saldo vastgestelde programmabegroting november 2016	31.601	1.281	-16.218	44.736	0

De uitkomsten van deze herziene begroting laten financieel gezien een positief meerjarenperspectief zien, met een licht tekort in 2017 gezien de benodigde intensiveringen die ons college voor zich ziet en waarvoor deels geldt dat “kosten voor de baten uitgaan” Per saldo leidt dit tot het volgende beeld:

Totaalbeeld financieel meerjarenperspectief 2017-2021	2017	2018	2019	2020	2021
(- is nadeel + is voordeel)					
Saldo voorstel herziene begroting 2017	-123.796	95.032	251.011	431.798	426.832

In deze aanbiedingsbrief nemen wij u stapsgewijs mee in de financiële en belangrijkste beleidsmatige ontwikkelingen die in deze Herziene Begroting 2017 zijn verwerkt. De beoogde resultaten worden verder uitgewerkt in de programma’s (deel B van deze herziene begroting, direct na deze aanbiedingsbrief).

2. Vertrekpunt de begroting van afgelopen november

Als vertrekpunt hebben wij de begroting genomen die op 10 november 2016 aan de Raad is voorgelegd. Deze aan de Raad aangeboden begroting was financieel technisch nog niet opgebouwd volgens het vernieuwde Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). Als eerste stap is deze aanpassing doorgevoerd, onder meer in de tabellen bij de programma's. Per saldo heeft dit een neutraal effect op het financieel meerjarenperspectief:

Vertrekpunt herziene begroting 2017	2017	2018	2019	2020	2021
(- is nadeel + is voordeel)					
Saldo programmabegroting november 2016 voorgelegd	-55.209	-196.529	-214.028	-153.074	0
Omzetting naar nieuw BBV budgettair neutraal	0	0	0	0	0
Saldo na omzetting begroting conform nieuw BBV	-55.209	-196.529	-214.028	-153.074	0

De belangrijkste mutatie betreft onder meer het apart inzichtelijk maken van de overheadkosten via een 'programma overhead', hetgeen financieel een (neutrale) verschuiving betekent van programma 1 'bestuur, dienstverlening en veiligheid' naar het programma overhead. Zie verderop in deze rapportage.

Vervolgens is in het vertrekpunt voor de herziene begroting 2017 het dekkingsplan verwerkt dat in de aanbiedingsbrief van de programmabegroting 2017 was opgenomen. Dit dekkingsplan is op 10 november 2016 door de Raad vastgesteld en moet nog formeel in een begrotingswijziging worden vastgelegd.

Dekkingsplan programmabegroting november 2016 vastgesteld	2017	2018	2019	2020	2021
(- is nadeel + is voordeel)					
Saldo na omzetting begroting conform nieuw BBV	-55.209	-196.529	-214.028	-153.074	0
Statushouders	-50.000	-70.000	-70.000	-70.000	0
Terugdraaien begrazing schapen	6.000	12.000	12.000	12.000	0
Geen toevoeging voorziening onderhoud gebouw De Klepper	57.810	57.810	57.810	57.810	0
Vervoerskosten WMO (dekking Integratie-uitkering Sociaal Domein)	0	125.000	125.000	125.000	0
Participatieraad WMO (dekking Integratie-uitkering Sociaal Domein)	9.000	9.000	9.000	9.000	0
Adm medew erker Sociaal Domein (dekking Integratie-uitkering Sociaal Domein)	49.000	49.000	49.000	49.000	0
Terugdraaien verlaging bruggeld	15.000	15.000	15.000	15.000	0
Saldo na dekkingsplan programmabegroting november 2016 vastgesteld	31.601	1.281	-16.218	44.736	0

Het saldo na vaststelling van het dekkingsplan vormt het eigenlijke vertrekpunt voor de herziening van het financieel meerjarenperspectief voor de komende jaren. Het betreft geringe overschotten in de jaren 2017, 2018 en 2020 en een incidenteel tekort in 2019. De provincie Utrecht heeft vanuit haar rol als toezichthouder op basis van deze begroting goedkeuring gegeven, maar laakt tegelijkertijd het ontbreken van actuele beheerplannen binnen het fysiek domein, onder meer op gebied van wegen en gebouwen. Hierdoor ontbreekt vanuit de toezichthouder vertrouwen in de realiteit van de geringe overschotten en het incidentele tekort in 2019. Zij verwacht van de gemeente Oudewater een robuust en actueel financieel meerjarenperspectief, teneinde ook komend jaar het 'repressieve toezicht' regime te kunnen handhaven.

3. Autonome ontwikkelingen na vaststellen van de programmabegroting

Vanuit het hiervoor genoemde vertrekpunt wordt eerst aandacht besteed aan enkele autonome ontwikkelingen die in de herziene begroting 2017 en in het financieel kader voor de jaren 2018-2021, ook wel het financieel meerjarenperspectief dienen te worden verwerkt. Het betreft de volgende punten waarvan de Raad wordt voorgesteld deze te verwerken in het financieel meerjarenperspectief:

Autonome ontwikkelingen	2017	2018	2019	2020	2021
(- is nadeel + is voordeel)					
Saldo na dekkingsplan programmabegroting november 2016 vastgesteld	31.601	1.281	-16.218	44.736	0
Toevoegen jaarschijf 2021	0	0	0	0	44.736
Septembercirculaire 2016 structureel effect	42.512	182.963	276.670	318.098	318.098
Decembecirculaire 2016 structureel effect	98.947	84.522	85.773	89.518	89.518
Verplichtingen voormalig bestuurders	-51.000	-42.000	-7.000	0	0
Saldo na autonome ontwikkelingen	122.060	226.766	339.225	452.352	452.352

Eerste stap is het toevoegen van de jaarschijf 2021, die als beginstand gelijk loopt met het saldo 2020. Dit betekent dat in principe alle lasten en baten uit 2020 ook gelden als vertrekpunt voor 2021.

Gemeentefonds: Meest in het oog springend is zijn de 'voordelen' in het gemeentefonds. De effecten van de septembercirculaire 2016 waren mede door personele wisseling nog niet verwerkt in de programmabegroting 2017. In lijn met het landelijke beeld is er sprake van een aanzienlijk structureel forse 'voordeel'. Ook de decembercirculaire van 2016 laat een aanzienlijk structureel 'voordeel' zien.

Het college kiest ervoor om deze 'voordelen' in eerste instantie niet te besteden, maar beschikbaar te houden 'verwachte' achterstanden in het fysieke domein door het ontbreken van actuele beheerplannen. Hiertoe wordt verderop in deze herziene begroting voorgesteld een aantal voorzieningen te treffen.

Autonome verplichtingen: Voor dat we naar actualisering van het meerjarenbeeld kunnen gaan kijken moeten we eerst door enkele 'zure appels' heen bijten. De wisseling in het college van afgelopen jaar geeft wachtgeldverplichtingen voor de jaren 2017, 2018 en 2019. Deze moeten volgens gebruikelijke gedragsregels ten laste van de reguliere begroting worden gebracht. Voor de vernieuwde aansturing van Team Oudewater en de controle op de uitvoering van DVO en UVO dient te zijner tijd ten laste van de Algemene Reserve een voorziening frictiekosten te worden getroffen.

4. Bestuurlijke besluitvorming na vaststellen van de programmabegroting

Sinds het vaststellen van de begroting november jl. zijn een aantal collegebesluiten genomen die van invloed zijn op het financieel meerjarenperspectief. Deze collegebesluiten zijn reeds met de raad gedeeld en betreffen nu de juiste begrotingstechnische verwerking. Het betreft de volgende punten waarvan de Raad wordt voorgesteld deze als vermeld te verwerken in het financieel meerjarenperspectief:

Bestuurlijke besluitvorming	2017	2018	2019	2020	2021
(- is nadeel + is voordeel)					
Saldo na autonome ontwikkelingen	122.060	226.766	339.225	452.352	452.352
Ontw erp kadernota VRU	-7.783	-7.783	-7.783	-7.783	-7.783
Aanvullend krediet bibliotheekvoorziening 2017	-25.000	0	0	0	0
Voortgang aanpak drugsgebruik	-8.640	0	0	0	0
Voortgang aanpak drugsgebruik (dekking Integratie-uitkering Sociaal Domein)	8.640	0	0	0	0
Subsidie Touw museum correct verwerken volgens programmabegroting 2017	-5.000	-5.000	-5.000	-5.000	-5.000
Deelname pilot Zorgpension	-4.481	0	0	0	0
Deelname pilot Zorgpension (dekking Integratie-uitkering Sociaal Domein)	4.481	0	0	0	0
Update website naar gezamenlijk model	-7.500	0	0	0	0
Bestuursrapportage 2016 meerjarig effect	-15.285	-15.285	-15.285	-15.285	-15.285
Bestuursrapportage 2016 (dekking Integratie-uitkering Sociaal Domein)	15.000	15.000	15.000	15.000	15.000
Ontw erp kadernota ODRU	0	-5.057	-5.057	-5.057	-5.057
Saldo na bestuurlijke besluitvorming	76.492	208.641	321.100	434.227	434.227

Over deze bestuurlijke besluitvorming is aan te geven dat het eenmalige krediet voor de bibliotheekvoorziening inmiddels door de Raad is goedgekeurd, maar nog in de begroting moet worden verwerkt. Ook de bestuursrapportage 2016 is inmiddels door de Raad vastgesteld en het betreft hier vooral het structureel maken van de inzet van de jongerenwerker. De extra kosten voor verbonden partijen ODRU en VRU zijn grotendeels autonoom en nauwelijks beïnvloedbaar door ons college en uw Raad. Wel is vanuit de onderuitputting voor de ODRU voor 2016 voorgesteld het gemeentelijk duurzaamheidsprogramma 2017-2018 te dekken. Verder wordt eenmalig ruimte gevraagd voor het verbeteren van de website. Tenslotte was uw besluitvorming bij de programmabegroting omtrent de subsidie aan het Touwmuseum financieel-technisch niet correct in de oude begroting verwerkt. Dit betekent dat er structureel € 5.000 moet worden bijgeraamd om uw eerdere besluitvorming te kunnen effectueren.

5. Actualisatie collegewerkprogramma onderdeel fysiek domein

Vervolgens komen de financiële effecten aan bod als uitwerking van het coalitieakkoord “Zelfstandig Oudewater Pakt Door” en de vertaling daarvan in het collegewerkprogramma (afgekort CWP). In deze aanbiedingsbrief gaan we eerst in op de effecten voor het fysieke domein. Het betreft de volgende punten waarvan de Raad wordt voorgesteld deze te verwerken in het financieel meerjarenperspectief:

CWP onderdeel fysiek domein	2017	2018	2019	2020	2021
(- is nadeel + is voordeel)					
Saldo na bestuurlijke besluitvorming	76.492	208.641	321.100	434.227	434.227
Actualisatie w egenbeheerplan (aanpassen toevoeging voorziening)	0	-270.000	-270.000	-270.000	-270.000
Tappersheul I en II (noodzakelijk onderhoud aan openbare ruimte)	-300.000	0	0	0	0
Tappersheul I en II (reconstructie na afronding Tappersheul III)	0	0	0	0	0
Gladheidsbestrijding (aangepaste raming realistisch ramen)	0	-9.000	-9.000	-9.000	-9.000
Openbare verlichting (indicatie optimalisatie leasekosten)	0	30.000	30.000	30.000	30.000
Openbare verlichting (opstellen businesscase optimalisatie leasekosten)	-30.000	0	0	0	0
Openbare verlichting (incidenteel budget verlichting vervangen door LED)	0	-3.000	-3.000	-3.000	0
Civiele kunstwerken (renovatie Wilhelmina van Pruisenbrug)	0	-4.900	-4.840	-4.780	-4.720
Civiele kunstwerken (renovatie Hoenkoopsebrug)	0	-46.240	-45.673	-45.107	-44.541
Civiele kunstwerken (reconstructie Romeijnsbrug)	0	-37.378	-36.970	-36.562	-36.155
Baggeren (effect herziening plan 2017-2026)	20.000	20.000	20.000	20.000	20.000
Afval (effecten gescheiden afvalinzameling PMD)	0	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Riolering (effecten Gemeentelijke Waterplan in begroting 2018)	0	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Riolering (niet geplande reparaties mini-gemalen en DNS I en II)	-90.000	0	0	0	0
Riolering (dekken niet geplande reparaties binnen rioleringsbudgetten)	90.000	0	0	0	0
Opstellen MOP gebouw en	-11.000	0	0	0	0
Opstellen MOP gebouw en uit Algemene Reserve	11.000	0	0	0	0
Actualisatie MOP gebouw en (aanpassen toevoeging voorziening)	0	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Recreatie en toerisme: cofinanciering botenhelling	-10.000	0	0	0	0
Saldo na CWP onderdeel fysiek domein	-243.508	-111.877	1.616	115.777	119.811

Kern van het collegewerkprogramma (CWP) op dit onderdeel is dat het college het beheer van de openbare ruimte op orde brengt. De extra middelen uit het gemeentefonds die wij voor de komende jaren verwachten dienen in onze optiek vanuit goed rentmeesterschap te worden ingezet voor het beheer van onze openbare ruimte en beschikbaar te worden gesteld voor de actualisering van onze belangrijkste beheerplannen.

Wegenbeheer: Belangrijkste actualisatie die voor dit jaar op de planning staat is de actualisatie van het wegenbeheerplan. Momenteel wordt zo'n € 430.000 per jaar aan de voorziening toegevoegd voor planmatig onderhoud. Op basis van ramingen uit de actualisatie van een aantal jaren geleden is een jaarlijkse toevoeging van € 700.000 noodzakelijk teneinde het onderhoudsniveau van wegen op het door de Raad gewenste B/C-niveau te brengen en te houden. Om deze reden wordt vooruitlopend op de beheerplannen rekening gehouden met een extra jaarlijkse toevoeging aan de voorziening van € 270.000 per jaar vanaf 2018. Uiteraard wordt de definitieve toevoeging bepaald aan de hand van het beheerplan dat wij voorafgaand aan de programmabegroting 2018-2021 aan de Raad voorleggen.

Tappersheul I en II: Daarnaast is het college voornemens om dit jaar uitvoering te geven aan het noodzakelijk onderhoud op Tappersheul I en II, vooruitlopend op de reconstructie die over enkele jaren moet plaatsvinden na de realisering van Tappersheul III.

Renovatie en reconstructie civiele kunstwerken: Al in de programmabegroting 2017 werd aangegeven dat dit jaar wordt gestart met de reconstructie van de Romeijnbrug en de renovatie van de Hoenkoopsebrug. Hiervoor zijn middelen in de algemene reserve en de reserve bovenwijkse voorzieningen opgenomen. Volgens de vernieuwde BBV-regelgeving mogen deze middelen niet ten laste van de reserves worden gebracht, maar moeten deze worden geactiveerd, wat betekent dat er in de 'lopende' begroting kapitaallasten worden opgenomen. Daar staat tegenover dat de bestaande reserveringen vrijvallen voor andere ontwikkelingen. Naast Romeijnbrug en Hoenkoopsebrug is ook rekening gehouden met een beperkte renovatie van de Wilhelmina van Pruisenbrug, die ook in de loop van dit jaar wordt uitgevoerd.

Andere beheergebieden: Ten aanzien van openbare verlichting wordt voorgesteld om in de loop van dit jaar een businesscase op te laten stellen voor het weer in eigendom nemen van de openbare verlichting. Op basis van voorzichtige ramingen van de voordelen die de gemeente Woerden met een vergelijkbare inzet aan het realiseren is wordt vooralsnog uitgegaan van een conservatief geschatte structurele besparing van € 30.000. Vooruitlopend daarop wordt ook in het kader van verduurzaming voorgesteld de komende drie jaar een incidenteel budget van € 3.000 per jaar beschikbaar te stellen voor het vervangen van verlichting door LED-verlichting. De bespaarde energielasten worden nog niet opgevoerd in de begroting.

Een structurele besparing van € 30.000 wordt eveneens mogelijk geacht op basis van de actualisering van het baggerplan 2017-2026 die momenteel in uitvoering is. Hiervan komt € 20.000 ten gunste van het financieel meerjarenperspectief en € 10.000 voor de grondslag van de rioolheffing.

Voor riolering staat 2017 enerzijds in het teken van actualisering. Het Gemeentelijk Waterplan wordt in het najaar aan de Raad voorgelegd. Aandachtspunt daarin zijn ramingen voor vervanging van de rioleringen in woonwijken die in de jaren 60-70 zijn gebouwd en mogelijk in de komende planperiode moeten worden aangepakt en de mate waarin deze van invloed kunnen zijn op de rioolheffing. Daarnaast wordt in 2017 een aantal niet-geplande maar noodzakelijke reparaties aan riolen en minigemalen uitgevoerd. De € 90.000 die hiervoor nodig is kunnen vanuit de bestaande rioolbudgetten worden gedekt.

Onderhoud gebouwen: Het college stelt voor € 11.000 beschikbaar te stellen vanuit de algemene reserve voor een eenmalige inventarisatie en vergaring van actuele beheer informatie met betrekking tot het onderhoud van de gemeentelijke gebouwen. Een herzien meerjaren onderhoudsplan gebouwen (MOP) wordt aan de raad voorgelegd voorafgaand aan vaststelling van de programmabegroting 2018-2021.

Overige ontwikkelingen fysiek domein: Gebleken is dat de afgelopen jaren te weinig middelen zijn geraamd voor gladheidsbestrijding. Op basis van ervaringscijfers wordt voorgesteld dit budget met € 9.000 te verhogen. Op gebied van afval en verduurzaming worden in de loop van dit jaar de mogelijkheden voor gescheiden inzameling van PMD afval onderzocht. Eventueel financiële effecten hebben betrekking op de grondslag voor de afvalstoffenheffing. Tenslotte wil het college incidenteel € 10.000 als cofinanciering beschikbaar stellen voor een solide plan/initiatief ter realisering van een botenhelling. Dit ter ondersteuning van de ambities uit het CWP op het gebied van recreatie en toerisme.

6. Actualisatie collegewerkprogramma onderdeel sociaal domein

Gelijktijdig met deze herziene begroting wordt het Beleidsplan Sociaal Domein 2017-2019 voorgelegd aan de Raad. De financiële effecten die in dit beleidsplan zijn opgenomen, zijn eveneens verwerkt in deze herziene begroting. Het betreft de volgende punten waarvan de Raad wordt voorgesteld deze te verwerken in het financieel meerjarenperspectief:

CWP onderdeel sociaal domein	2017	2018	2019	2020	2021
(- is nadeel + is voordeel)					
Saldo na CWP onderdeel fysiek domein	-243.508	-111.877	1.616	115.777	119.811
Tegemoetkoming Meerkosten Zorg (TMZ)	-40.000	-60.000	-60.000	-60.000	-60.000
Mantelzorgw aardering	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000
Jongeren Onderwijs Werk(t) JOW!	-7.300	p.m.	p.m.	0	0
Meerjarig incidenteel: Dekken uit bestemmingsreserve sociaal domein	7.300	p.m.	p.m.	0	0
Schuldhelpverlening	-15.000	-10.000	-10.000	0	0
Meerjarig incidenteel: Dekken uit bestemmingsreserve sociaal domein	15.000	10.000	10.000	0	0
Inzet Sociaal Raadslieden	-22.000	-22.000	-22.000	0	0
Meerjarig incidenteel: Dekken uit bestemmingsreserve sociaal domein	22.000	22.000	22.000	0	0
Alcohol en drugsaanpak	-10.000	-10.000	-10.000	0	0
Meerjarig incidenteel: Dekken uit bestemmingsreserve sociaal domein	10.000	10.000	10.000	0	0
Versterken informele inzet	-20.000	-20.000	-20.000	0	0
Meerjarig incidenteel: Dekken uit bestemmingsreserve sociaal domein	20.000	20.000	20.000	0	0
Initiatieven toeleiding naar werk	-6.000	-6.000	-6.000	0	0
Meerjarig incidenteel: Dekken uit bestemmingsreserve sociaal domein	6.000	6.000	6.000	0	0
Communicatie	-5.000	-5.000	-5.000	0	0
Meerjarig incidenteel: Dekken uit bestemmingsreserve sociaal domein	5.000	5.000	5.000	0	0
Saldo na CWP onderdeel sociaal domein	-293.508	-181.877	-68.384	45.777	49.811

Ondersteuning chronisch zieke en gehandicapte inwoners van Oudewater: Afgelopen december hebben wij als college besloten de regeling Tegemoetkoming Meerkosten Zorg te willen verruimen. Deze regeling is bedoeld voor financiële ondersteuning in de zorgkosten van chronisch zieke en gehandicapte inwoners van Oudewater. Door de strakke regelgeving die wij in het verleden hadden werd er nauwelijks van deze regeling gebruik gemaakt. Wij vragen goedkeuring aan de Raad voor deze verruiming via het Beleidsplan Sociaal Domein en langs deze weg willen wij eveneens op praktische wijze invulling geven aan het armoedebeleid en 'doorpakken'. Daarnaast willen wij de initiatieven voor mantelzorgwaardering structureel maken en hiervoor ruimte creëren in de begroting.

Incidentele maatregelen: Vanuit financieel overschot op het sociaal domein heeft uw Raad middelen apart gezet in de reserve sociaal domein. Alleen voor incidenteel beleid (maximaal 3 jaar) kan deze reserve worden aangesproken. In het beleidsplan doen wij u daarom een aantal voorstellen die wij de komende 3 jaar kunnen dekken uit de reserve sociaal domein. Deze maatregelen vervallen met ingang van 2020. Medio 2019 wordt het effect van de maatregelen geëvalueerd en wordt bepaald in hoeverre maatregelen effectief zijn geweest. Op basis daarvan kunnen nieuwe voorstellen voor incidentele of structurele maatregelen in het sociaal domein worden voorbereid.

7. Actualisatie collegewerkprogramma onderdelen RO, vastgoed en duurzaamheid

De volgende onderwerpen uit het CWP betreffen een vertaling van ambities en projecten in de ruimtelijke ordening, vastgoed (en accommodaties), alsmede duurzaamheid. Het college wil doorpakken in de resterende korte beleidsperiode en daartoe forse stappen maken op een aantal projecten. Dat brengt met zich mee dat dit college incidenteel financiële inzet pleegt op een aantal dossiers zoals Westerwal, Tappersheul III en Binnenstad.

Het betreft de volgende punten waarvan de Raad wordt voorgesteld deze te verwerken in het financieel meerjarenperspectief:

CWP onderdelen RO vastgoed en duurzaamheid	2017	2018	2019	2020	2021
(- is nadeel + is voordeel)					
Saldo na CWP onderdeel sociaal domein	-293.508	-181.877	-68.384	45.777	49.811
Inzet Zwembad, Westerwal, Kardeel, Sint Jansstraat, Tappersheul III, Binnenstad	-135.000	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Inzet Wulverhorst, Papenhoef en overige projecten derden via kostenverhaal	0	0	0	0	0
Inzet Lange Linschoten	0	0	0	0	0
Accommodatiebeleid taakstelling optimalisatie diverse accommodaties	0	0	40.000	100.000	100.000
Accommodatiebeleid handhaven bijdrage onderhoud De Klepper	0	-60.000	-60.000	-60.000	-60.000
Verduurzaming stadskantoor en stadserf (zonnepanelen en LED)	-15.500	-15.500	-15.500	-15.500	-15.500
Lagere energielasten (door verduurzaming stadskantoor en stadserf)	15.500	15.500	15.500	15.500	15.500
Duurzaamheidsagenda 2017-2018	-56.000	0	0	0	0
Duurzaamheidsagenda 2017-2018 uit Algemene Reserve	56.000	0	0	0	0
Saldo na CWP onderdelen RO vastgoed en duurzaamheid	-428.508	-241.877	-88.384	85.777	89.811

Inzet projecten: Op basis van introductie op dit onderwerp wordt voorgesteld een incidenteel budget van € 135.000 beschikbaar te stellen voor gemeentelijke inzet op de projecten Zwembad, Westerwal, Kardeel, Sint Jansstraat, Tappersheul III en Binnenstad. Waar mogelijk worden deze kosten op een later moment binnen de projecten teruggehaald. Daarnaast wordt inzet gepleegd op een aantal projecten van derden, waartoe sowieso het uitgangspunt van kostenverhaal geldt.

Lange Linschoten: Voor de Lange Linschoten geldt dat dit college inzet op de aanpak die onlangs aan het forum Ruimte is gepresenteerd en waarin een brede aanpak onder voorzitterschap van de gebiedscommissie Utrecht-West wordt voorgestaan. Dit betekent ook een verdeling van verantwoordelijkheden over de betrokken partijen. Financieel wordt nu geen aanpassing van het beschikbare kader in de lopende begroting voorzien. In deze herziene begroting wordt voor de transparantie voorgesteld om de geormerkte middelen uit de algemene reserve over te hevelen naar een nu in te stellen bestemmingsreserve Lange Linschoten. Tevens wordt voorgesteld om de jaarlijkse middelen die niet aan de Lange Linschoten zijn besteed zonder nadere besluitvorming over te hevelen naar de bestemmingsreserve Lange Linschoten.

Accommodatiebeleid: Voor 2017 staat de herziening van het accommodatiebeleid op het programma, waarin onder meer ook de uitkomsten van het eerder genoemde MOP gebouwen worden betrokken. In het kader van het accommodatiebeleid is het college voornemens om de besparing op de bijdrage aan het onderhoud van de Klepper terug te draaien met ingang van 2018. Het college wil dat de Klepper de 'huiskamer' van Oudewater wordt en onderdak biedt aan een keur van lokale verenigingen en initiatieven.

Daar tegenover staat dat het in het kader van het accommodatiebeleid noodzakelijk is te kijken naar optimalisatie van accommodaties elders. Het optimaliseren moet op termijn een incidentele besparing van € 40.000 opleveren in 2019 en een structurele besparing van € 100.000 vanaf 2021.

Duurzaamheid: Ook duurzaamheid is een belangrijk speerpunt van ons college. Op basis van een positieve businesscase is besloten om op korte termijn het stadskantoor en het stadserf van zonnepanelen en LED verlichting te voorzien. Op basis van de businesscase (en de SDE subsidie die we daarvoor ontvangen) kunnen de budgetten voor energielasten van beide panden worden verlaagd. Daarnaast wordt aan de Raad voorgesteld om € 56.000 beschikbaar te stellen uit de algemene reserve voor het realiseren van de Duurzaamheidsagenda 2017-2018, waarover onlangs met de Raad is gesproken. Overigens wordt op basis van verwachte onderuitputting van budgetten bij de ODRU naar verwachting een gelijk bedrag bij de jaarrekening 2016 aan de algemene reserve toegevoegd.

8. Actualisatie als gevolg van overige ontwikkelingen

Naast de vertaling van onder meer de effecten van het collegewerkprogramma ziet het college aanleiding om de begroting te actualiseren op een aantal ontwikkelingen die nog niet waren voorzien. Het betreft de volgende punten waarvan de Raad wordt voorgesteld deze te verwerken in het financieel meerjarenperspectief:

Overige ontwikkelingen	2017	2018	2019	2020	2021
(- is nadeel + is voordeel)					
Saldo na CWP onderdeel ruimtelijke en duurzaamheid	-428.508	-241.877	-88.384	85.777	89.811
Huidig zwembad onderhoudskosten	-47.300	-26.100	0	0	0
Realiseren gehandicaptenparkeerplaatsen	-5.000	-5.000	-5.000	-5.000	-5.000
Aanpassen kosten brugbediening Hoenkoopsebrug	-2.200	-2.200	-2.200	-2.200	-2.200
Beheer wandelroutenetwerk Oudewater via Routebureau	-9.234	-9.302	-9.302	-9.302	-9.302
Continuering deelname Platform De Utrechtse Waarden	0	0	-7.500	-7.500	-7.500
Aanpassing maaibeeld lang gras en waterlopen	-3.000	-3.000	-3.000	-3.000	-3.000
Kosten speeltuin Hekendorp	-12.500	0	0	0	0
Geo-informatievoorziening maken luchtfoto's	-9.000	0	-9.000	0	-9.000
Monumenten (actualisering en informatievoorziening)	-21.000	0	0	0	0
Monumenten (actualisering en informatievoorziening) uit Algemene Reserve	21.000	0	0	0	0
Saldo na overige ontwikkelingen (tussenstand financieel meerjarenperspectief)	-516.742	-287.479	-124.386	58.775	53.809

De overige ontwikkelingen betreffen onder meer extra onderhoudskosten in 2017 en 2018 aan het huidige zwembad. Ook wordt voorgesteld een specifiek budget in te stellen voor de aanleg van gehandicaptenparkeerplaatsen. Deze worden tot op heden betaald uit de sluitpost Sociaal Domein. De kosten voor het maken van luchtfoto's werden in het verleden uit de algemene reserve betaald, maar door de herhalende eigenschap hiervan (eens per twee jaar) is het vereist om een budget in de begroting op te nemen.

In het bijzonder wordt in het kader van monumenten en erfgoed voorgesteld om een bedrag van € 21.000 beschikbaar te stellen uit de algemene reserve voor het actualiseren van het monumentenbeleid en het verbeteren van de informatievoorziening omtrent de monumenten in Oudewater. Deze middelen komen bij de jaarrekening 2016 beschikbaar voor de algemene reserve vanuit de afwikkeling van de GR Welstand en Monumenten Midden-Nederland.

9. Voorgestelde besparingen 2017-2021

Het college heeft een analyse uitgevoerd op de budgetten in de bestaande begroting, en doet hierbij een voorstellen voor besparingen. Het college laat een aantal budgetten nog verder onderzoeken op mogelijkheden voor verdere optimalisatie, en komt in oktober 2017 met vervolg voorstellen.

Een aantal andere besparingen kan al meer concreet worden ingezet voor deze herziene begroting. Het betreft de volgende punten waarvan de Raad wordt voorgesteld deze te verwerken in het financieel meerjarenperspectief:

Voorgestelde besparingen	2017	2018	2019	2020	2021
(- is nadeel + is voordeel)					
Saldo tussenstand financieel meerjarenperspectief 2017-2021	-516.742	-287.479	-124.386	58.775	53.809
UVO: adm. medewerker Sociaal Domein niet meer in team Oudewater	25.000	49.000	49.000	49.000	49.000
UVO: buitendienst niet langer inzetten voor snoeien particuliere bomen	0	49.000	49.000	49.000	49.000
Vrijval resterende sluitpost algemene voorzieningen Sociaal Domein	50.000	0	0	0	0
Vrijval resterende sluitpost Integratie-Uitkering Sociaal Domein	157.946	103.511	93.897	91.523	91.523
Geëscaleerde Zorg 18- (inschatting onderuitputting)	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000
Uitbesteed werk Ferm Werk (inschatting onderuitputting)	50.000	50.000	50.000	50.000	50.000
Peuteropvang (inschatting onderuitputting)	2.500	2.500	2.500	2.500	2.500
Volkshuisvesting (inschatting onderuitputting)	2.500	2.500	2.500	2.500	2.500
Onderwijs bijdrage gymonderwijs (inschatting onderuitputting)	2.500	2.500	2.500	2.500	2.500
Energielasten Sporthal De Eiber (inschatting onderuitputting)	2.500	2.500	2.500	2.500	2.500
Afstoten woningen en overig vastgoed van secundair belang	0	2.500	5.000	5.000	5.000
Vergoeding peuteropvang anders inzetten	0	18.500	18.500	18.500	18.500
Saldo na voorgestelde besparingen	-123.796	95.032	251.011	431.798	426.832

UVO: In het dekkingsplan van de programmabegroting was opgenomen dat een administratief medewerker voor het Sociaal Domein zou worden overgeheveld naar Team Oudewater. Dit besluit wordt medio 2017 teruggedraaid, waardoor € 49.000 structureel als besparing kan worden ingezet. Daarnaast wil het college het knotten van particuliere bomen niet langer voor haar rekening nemen. Het college vindt dat hier sprake is van eigen verantwoordelijkheid. Dit brengt een kostenbesparing met zich mee van € 49.000 structureel, met ingang van 2018.

Sociaal domein: Naast intensiveringen in het sociaal domein is bij analyse van de budgetten gebleken dat er sprake is van een structurele trend van onderbesteding op diverse posten. Zo werden de stelposten algemene voorzieningen en de stelpost vanuit de Integratie-Uitkering Sociaal Domein, ten dele ingezet voor niet voorziene ontwikkelingen. Daarna resteren nog aanzienlijke budgetten die niet werden en worden besteed voor het betreffende doel. Het college vindt het vanuit ordelijk financieel beheer noodzakelijk onderbesteding te laten vrijvallen voor het financieel meerjarenperspectief. Het betreft een structureel effect van € 90.000 per jaar. Ook is er sprake van ruime onderbesteding op enkele budgetten voor Ferm Werk. Op basis hiervan wordt een structureel besparingsvoorstel van € 50.000 gedaan.

Daarnaast is gebleken dat er aanzienlijke onderbesteding is op het taakveld 'Geëscaleerde zorg'. Omdat deze vorm van zorg slechts sporadisch voorkomt stelt het college voor de structurele ruimte ten dele te laten vrijvallen. Mocht deze ruimte incidenteel onvoldoende blijken te zijn dan kan op basis van de risicoparagraaf een beroep worden gedaan op de reserve Sociaal Domein. De reserve Sociaal Domein heeft, na akkoord op deze begroting, een saldo van ruim € 0,5 miljoen, en zal de komende jaren naar verwachting kleine toevoegingen kennen als gevolg van ons geïntensiveerde beleid.

Inschatting onderuitputting: Al in de oude begroting werd op basis van realistisch ramen goed gekeken naar de budgetten in relatie tot uitkomsten jaarrekeningen. Ook voor deze herziene begroting zijn de budgetten op dit vlak geanalyseerd. Dit leidt tot enkele kleine besparingsvoorstellen. In het verlengde van deze posten is gebleken dat er besparingsruimte zit op de middelen voor peuterspeelzalen. Het college stelt voor € 10.000 beschikbaar te houden voor ouders/verzorgers die op dit vlak de meeste ondersteuning nodig hebben. De resterende middelen voor peuterspeelzaalwerk komen per 2018 te vervallen.

Na verwerking van de voorgestelde besparingen komen we tot het volgende totaalbeeld voor het financieel meerjarenperspectief 2017-2021 en daarmee het saldo van de herziene begroting 2017.

Totaalbeeld financieel meerjarenperspectief 2017-2021	2017	2018	2019	2020	2021
(- is nadeel + is voordeel)					
Saldo voorstel herziene begroting 2017	-123.796	95.032	251.011	431.798	426.832

10. Gevolgen herziene begroting voor reserves en weerstandsvermogen

Naast effecten op het financieel meerjarenperspectief (de jaarlijkse exploitatie) heeft deze herziene begroting ook effecten op de reserves en het weerstandsvermogen. In deel C (ontwikkelingen paragrafen en bijlagen) is een actueel overzicht van reserves en voorzieningen opgenomen. In deze aanbiedingsbrief nemen wij u mee in de effecten op de twee belangrijkste reserves, de algemene reserve en de bestemmingsreserve sociaal domein. Eerst gaan wij in op de actualisatie van de algemene reserve.

Effecten Algemene Reserve	2017	2018	2019	2020	2021
(- is nadeel + is voordeel)					
Beginstand 2017 (stand na bestemming resultaat 2015)	3.356.397				
Prognose onttrekking jaarrekening 2016 op basis van oude besluitvorming	-338.957				
Prognose overhevelen naar 2017 op basis van oude besluitvorming	-338.000				
Prognose afw ikkeling grondexploitatie DNS-II	997.979				
Prognose vrijval jaarrekening 2016 op basis van oude besluitvorming	145.606				
Prognose vrijval reserve Bovenw ijkse Voorzieningen voor Romeijnbrug	386.800				
Toevoeging uit reserve Sociaal Domein voor stimulering sociale woningbouw	200.000				
Onttrekking vorming bestemmingsreserve Lange Linschoten	-472.300				
Toevoeging vrijval reserve Investerings Maatschappelijk Nut	390.000				
Toevoeging vrijval reserve Calamiteiten	10.973				
Onttrekkingen voor MOP gebouwen, Duurzaamheidsagenda en monumenten	-88.000				
Geraamd resultaat 2016 volgens bestuursrapportage 2016	101.512				
Mogelijke mutaties als gevolg van resultaatbestemming 2016	p.m.				
Verrekening geraamd resultaat jaarschijf 2017	-123.796				
Raming eindstand 2017 tevens beginstand 2018	4.228.214	4.228.214			
Verrekening geraamd resultaat jaarschijf 2018		95.032			
Eindstand 2018 tevens beginstand 2019		4.323.246	4.323.246		
Verrekening geraamd resultaat jaarschijf 2019			251.011		
Eindstand 2019 tevens beginstand 2020			4.574.258	4.574.258	
Verrekening geraamd resultaat jaarschijf 2020				431.798	
Eindstand 2020 tevens beginstand 2021				5.006.056	5.006.056
Verrekening geraamd resultaat jaarschijf 2021					426.832
Eindstand 2021 tevens beginstand 2022					5.432.888

Stand op 1 januari 2017: Vertrekpunt is de werkelijke stand van de algemene reserve op 1 januari 2017. Deze komt overeen met de stand van de reserve bij het vaststellen van de jaarrekening 2015 in oktober 2016 en het effectueren van uw besluit tot bestemming van het jaarresultaat. Zoals bekend is bij uw besluit van oktober 2016 over de jaarrekening 2016 ongeveer € 0,6 miljoen toegevoegd aan de algemene reserve en ongeveer € 0,8 miljoen toegevoegd aan de bestemmingsreserve sociaal domein. Er wordt dus gestart met een beginstand van ruim € 3,3 miljoen voor de algemene reserve en € 1,0 miljoen voor de reserve sociaal domein.

Oude besluitvorming: Vervolgens moet invulling worden gegeven aan eerdere besluitvorming van de Raad omtrent mutaties in de algemene reserve. Deze effecten van uw besluitvorming worden vanuit bestendige gedragslijn in de jaarrekening 2016 opgenomen die in juli aan uw Raad wordt voorgelegd. Punt van aandacht is de eerder genoemde renovatie van de Hoenkoopsebrug en renovatie van de Romeijnbrug. Op basis van de aangescherpte BBV-regelgeving kunnen deze niet aan de algemene reserve worden voltrokken, maar moeten deze kosten worden geactiveerd. Hiervoor worden kapitaallasten in deze herziene begroting opgenomen en kunnen deze onttrekkingen komen te vervallen. Voor de Romeijnbrug geldt om deze reden ook dat een bedrag van € 0,4 miljoen vanuit de reserve bovenw ijkse voorzieningen moet vrijvallen ten gunste van de algemene reserve.

Overige ontwikkelingen: Als uitwerking van onder meer de ruimtelijke ontwikkelingen van het collegewerkprogramma (CWP) stelt het college voor om € 0,2 miljoen beschikbaar te stellen voor de stimulering van sociale woningbouw vanuit de reserve sociaal domein. Het college komt nog dit jaar met een mogelijke invulling voor deze stimulering. Om technische redenen wordt voorgesteld deze bijdrage over te hevelen vanuit de reserve sociaal domein naar de algemene reserve. Verder is voorgesteld om voor een drietal ontwikkelingen (onderhoud gebouwen, duurzaamheid en monumenten) incidenteel middelen beschikbaar te stellen vanuit de algemene reserve. Tenslotte kan op basis van het jaarresultaat 2016 mogelijk een mutatie op de algemene reserve worden verwacht.

Sociaal Domein: Bovengenoemde effecten, alsmede de effecten van het beleidsplan sociaal domein 2017-2019 die gelijktijdig met deze herziene begroting aan de Raad wordt voorgelegd hebben de volgende effecten op de bestemmingsreserve sociaal domein:

Effecten Bestemmingsreserve Sociaal Domein	2017	2018	2019	2020	2021
(- is nadeel + is voordeel)					
Beginstand (jaarrekening 2015 na resultaatbestemming)	1.020.516				
Mogelijke mutaties als gevolg van resultaatbestemming 2016	p.m.				
Beschikbaar voor stimulering sociale woningbouw via Algemene Reserve	-200.000				
Dekking incidentele kosten beleidsplan sociaal domein 2017-2019	-85.300				
Raming eindstand 2017 tevens beginstand 2018	735.216	735.216			
Mogelijke mutaties als gevolg van resultaatbestemming 2017		p.m.			
Dekking incidentele kosten beleidsplan sociaal domein 2017-2019		-73.000			
Eindstand 2018 tevens beginstand 2019		662.216	662.216		
Mogelijke mutaties als gevolg van resultaatbestemming 2018			p.m.		
Dekking incidentele kosten beleidsplan sociaal domein 2017-2019			-73.000		
Eindstand 2019 tevens beginstand 2020			589.216	589.216	
Mogelijke mutaties als gevolg van resultaatbestemming 2019				p.m.	
Eindstand 2020 tevens beginstand 2021				589.216	589.216
Mogelijke mutaties als gevolg van resultaatbestemming 2020					p.m.
Eindstand 2021 tevens beginstand 2022					589.216

De effecten op beide reserves zijn van invloed op het beschikbare weerstandsvermogen voor het afdekken van risico's. In alle jaren van dit financieel meerjarenperspectief ramen wij dat er per saldo tenminste € 4,0 miljoen beschikbaar is in beide reserves voor het opvangen van gemeentelijke risico's, terwijl we de actuele stand van risico's nu ramen op € 1,2 miljoen. Naast een gezond financieel meerjarenperspectief is er sprake van een gezonde buffer in de reserves.

11. Tenslotte

De herziene begroting kent aanpassingen op diverse programma's, zowel beleidsmatig als financieel. Deze aanpassingen leiden tot begrotingswijzigingen, waardoor het saldo van de programma's muteert. Afhankelijk van uw besluitvorming over deze Herziene Begroting 2017 worden de financiële effecten technisch verwerkt in begrotingswijzigingen, welke voor formalisering aan de Raad worden voorgelegd.

Samengevat wordt de Raad voorgesteld:

1. De "Herziene Begroting 2017 tevens Kaderbrief 2018-2021" vast te stellen.
2. De voorgestelde punten voor herziening te verwerken in het financieel meerjarenperspectief voor de jaren 2017-2021, zoals weergegeven onder de kopjes 3 t/m 9 van de aanbiedingsbrief.
3. Kennis te nemen van de gevolgen van deze herziene begroting voor de reserves en het weerstandsvermogen en instemmen met de volgende mutaties van de reserves:
  - a. Onttrekken van € 472.300 vanuit de algemene reserve ten behoeve van het instellen van een bestemmingsreserve Lange Linschoten.
  - b. Toevoegen van € 390.300 aan de algemene reserve ten laste van de bestemmingsreserve Investerings Maatschappelijk Nut en deze bestemmingsreserve opheffen.
  - c. Toevoegen van € 10.973 aan de algemene reserve ten laste van de bestemmingsreserve Calamiteiten en deze bestemmingsreserve opheffen.
  - d. Onttrekken van € 11.000 aan de algemene reserve ten behoeve van actualisering van het MOP gebouwen.
  - e. Onttrekken van € 56.000 aan de algemene reserve ten behoeve van de uitvoering van het duurzaamheidsprogramma 2017-2018.
  - f. Onttrekken van € 21.000 aan de algemene reserve ten behoeve van de actualisering van het monumentenbeleid en de informatievoorziening voor monumenten.
  - g. Onttrekken van € 200.000 aan de bestemmingsreserve Sociaal Domein en toevoegen aan de algemene reserve ten behoeve van de stimulering van sociale woningbouw.
  - h. Onttrekken van € 85.300 in 2017, € 73.000 in 2018 en € 73.000 in 2019 ten laste van de bestemmingsreserve Sociaal Domein ten behoeve van de uitvoering van het Beleidsplan Sociaal Domein 2017-2019.

Met vaststelling van deze Herziene Begroting 2017 wordt een solide financiële basis worden gelegd voor de komende jaren. Naast het waarmaken en in gang zetten van de ambities in de korte looptijd

van het coalitieakkoord: "Zelfstandig Oudewater Pakt Door" biedt ook de Kaderbrief 2018-2021 ruimte voor toekomstige ontwikkelingen.

Burgemeester en wethouders van Oudewater,

De wnd. secretaris

De burgemeester

Ir. W.J. Tempel

mr. drs. P. Verhoeve

Deel B: Programma's

Deze herziene begroting is gebaseerd op de in november 2016 door uw raad vastgestelde begroting 2017-2020. Wij presenteren hierna in elk begrotingsprogramma steeds eerst de in die 'oude' begroting opgenomen doelen/resultaten - voor zover ze (vrijwel) ongewijzigd nog van kracht zijn - met de bijbehorende financiële overzichten, en daarna de door ons voorgestelde aanvullende of gewijzigde te behalen resultaten en financiële gevolgen.

1. Bestuur en Ondersteuning

Uit begroting november 2016

1. Het volgende willen we op de middellange termijn bereiken

Het zijn van:

- een vitale gemeente met kwaliteit in de openbare ruimte. Sleutel begrippen hierbij zijn: schoon, heel en veilig;
- een gemeente die, op basis van de gesloten dienstverleningsovereenkomst met de gemeente Woerden, meer is toegerust om de taken die op de gemeente afkomen vorm en inhoud te geven;
- een gemeente die communiceert met haar inwoners over alle vormen van beleidsontwikkeling en uitvoering van beleid;
- een gemeente die de inwoners nadrukkelijk betreft bij de financiële opgaven waarvoor de gemeente staat.

Om de bestuurlijke doelstellingen te realiseren, zetten we in op de onderstaande maatschappelijke effecten.

Nr.	Te bereiken maatschappelijk effect
1	De samenleving actief betrekken bij de voorbereiding en uitvoering (burgerzelfwerkzaamheid) van beleid in het publiek domein.
2	Optimaliseren van de publieke dienstverlening en de mate van tevredenheid bij burgers en ondernemers in beeld brengen.
3	Het verbeteren van het gevoel bij onze inwoners op het gebied van actieve en passieve veiligheid.

2. In 2017 realiseren we deze resultaten

Om de doelen/effecten voor de middellange termijn te realiseren, realiseren we in 2017 de volgende concrete resultaten.

Nr	Resultaat 2017	Wanneer
Dienstverlening		
1	Inwoners actief betrekken bij voorbereiding- en uitvoering van beleid in het bestuurlijk, fysiek en sociaal domein.	Q1/Q4
2	Implementatie voorstellen c.q. conclusies (van het door de raad aangenomen initiatiefvoorstel en het door het college uitgevoerde onderzoek) voortvloeiend uit evaluatie ambtelijke samenwerking Oudewater-Woerden.	Q1/Q4
3.1	Bespreking taakuitvoeringsovereenkomst VRU.	Q2
3.2	Begroting VRU.	Q2
3.3	Jaarrekening VRU.	Q2/Q3
3.4	Uitvoeren Integraal Veiligheidsplan: overlast horeca onder andere bij evenementen gekoppeld aan alcohol en drugsgebruik, extra cameratoezicht en geluidmetingen bij evenementen. Qua verkeersveiligheid extra aandacht: parkeren, te hard rijden, zwaar verkeer, woninginbraken en autokraken.	Q1/Q4

3. Voor het realiseren hiervan is de 'bestaande begroting' als volgt opgebouwd

Programma 1. Bestuur, dienstverlening en veiligheid					
Omschrijving Taakveld	2017	2018	2019	2020	
0.1. Bestuur	720.722	697.779	697.779	697.779	
0.2. Burgerzaken	424.801	429.734	447.240	427.322	
1.1. Crisisbeheersing en brandweer	582.382	580.180	579.978	576.776	
1.2. Openbare orde en veiligheid	81.230	81.230	81.230	81.230	
Lasten - Totaal programma 1	1.809.135	1.788.923	1.806.227	1.783.107	
0.1. Bestuur	-166.750	-143.750	-143.750	-143.750	
0.2. Burgerzaken	-181.481	-181.684	-181.889	-182.042	
1.2. Openbare orde en veiligheid	-9.000	-9.000	-9.000	-9.000	
Baten - Totaal programma 1	-357.231	-334.434	-334.639	-334.792	
Totaal programma 1	1.451.904	1.454.489	1.471.588	1.448.315	

Collegewerkprogramma 2017-2018

4. In 2017 realiseren we ook deze resultaten

aanvullend op de resultaten genoemd onder 2 uit de oorspronkelijke begroting

Nr	Resultaat 2017	Wanneer
5	Herziening Algemene Plaatselijke Verordening (APV)	Q2: publicatie, overleg met evenementenorganisaties, behandeling raad Q3: terinzagelegging en inwerkingtreding

5. Voor het realiseren hiervan kent de 'herziene begroting' de volgende financiële effecten

Effecten herziene begroting 2017 (- is nadeel + is voordeel)	2017	2018	2019	2020	2021
Autonome ontwikkelingen					
Verplichtingen voormalig bestuurders	-51.000	-42.000	-7.000	0	0
Bestuurlijke besluitvorming					
Ontwerp kadernota VRU	-7.783	-7.783	-7.783	-7.783	-7.783
CWP onderdelen RO vastgoed en duurzaamheid					
Inzet diverse projecten Collegewerkprogramma	-135.000	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Totaal effecten programma 1	-193.783	-49.783	-14.783	-7.783	-7.783

2. Fysiek beheer openbare ruimte en vervoer

Uit begroting november 2016

1. Het volgende willen we op de middellange termijn bereiken

Majeure beleidsplannen

Uitvoering geven aan de door uw raad vastgestelde majeure beleidsprogramma's, te weten: het wegenbeheersplan, het verbreed gemeentelijk rioleringsplan, het baggerplan, het plan civieltechnische kunstwerken, de nota openbare speelruimte, het programma Streekplatform Utrechtse Waarden. Dit alles op basis van uitvoeringsprogramma's.

Huishoudelijke Afvalstoffen

Een betere scheiding van huishoudelijke afvalstoffen bevorderen en het zijn van een meer duurzame gemeente.

Landschappelijke Waarden

De landschappelijke waarden behouden en versterken.

Burgerparticipatie Beheer Openbare Ruimte

Samenleving betrekken bij het beheer van de openbare ruimte door middel van zelfwerkzaamheid en sponsoring groenvoorzieningen.

Om de bestuurlijke doelstellingen te realiseren, zetten we in op de onderstaande maatschappelijke effecten.

Nr.	Te bereiken maatschappelijk effect
1	Het zorg dragen voor een wegenstructuur waarop verkeersdeelnemers zich naar behoren kunnen verplaatsen. Voor de hoofdwegen is de B-norm vastgesteld en de overige wegen de C-norm. Deze normen zijn ontleend aan de Kwaliteitscatalogus van het Centrum Regelgeving en Onderzoek Grondweg en Waterbouw (CROW).
2	Bescherming van de volksgezondheid en het waarborgen van de leefomgeving tegen overlast van afval- en hemelwater middels inzameling en transport hiervan door middel van een adequaat rioolstelsel.
3	Het op diepte hebben van oppervlaktewaterlichamen ten behoeve van de berging- en afvoer van hemelwater en een evenwichtig leefmilieu voor flora en fauna alsmede drinkwater voor het vee.
4	Het uitvoering geven aan het uitvoeringsprogramma civieltechnische kunstwerken, waarbij de bereikbaarheid optimaal blijft gewaarborgd.
5	Het in stand houden en verbeteren van de kwaliteit van de leefomgeving met het oog op de sociale veiligheid, de leefbaarheid, de beleving, de identiteit en het imago van de gemeente.
6	Groen: regulier onderhoud bomen, parken en plantsoenen
7	Een betere scheiding van huishoudelijke afvalstoffen.
8	Landschappelijke waarden behouden en versterken. Het ontwikkelen van recreatie en toerisme waarin wandel- en fietsvoorzieningen zijn opgenomen.
9	Het optimaliseren van het verblijfgebied Binnenstad door beheer en inrichting, waarbij de recreatieve en toeristische mogelijkheden primair voor de economische vitaliteit van belang zijn.
10	Participatie van burgers, ondernemers en hun vertegenwoordigers in zowel in de planvorming als in het onderhoud van de leefomgeving.

2. In 2017 realiseren we deze resultaten

Om de doelen/effecten voor de middellange termijn te realiseren, realiseren we in 2017 de volgende concrete resultaten.

Nr	Resultaat 2017	Wanneer
Wegen		
1.1	Opstellen wegenbeheerplan 2017-2021.	Q2
1.2	Opstellen uitvoeringsprogramma wegenbeheerplan 2017-2021.	Q2
1.3	Overzicht uit te voeren werkzaamheden 2017.	Q2
Riolering en Baggerwerkzaamheden		
2.1	Opstellen Gemeentelijk Waterplan 2017-2021. In dit plan wordt het verbreed gemeentelijk rioleringsplan en baggerplan geïntegreerd.	Q3
2.2	Ontwerp hemelwaterriool Brede Dijk op basis van onderzoeksresultaten Haalbaarheidsstudie.	Q3
2.3	Conform vastgestelde planning reinigen riolering.	Q1 start
2.4	Afkoppelen hemelwateraansluiting (HWA) Waardsedijk	Q4
Baggeren		
3.1	Herijken baggerplan 2012-2021 voor de periode 2016-2025 en incorporeren in het gemeentelijk waterplan.	Q2
3.2	Opstellen uitvoeringsprogramma 2017-2021.	Q3
Civiele Kunstwerken		
4.1	Inspectie/onderhoud Marktbrug.	Q3
4.2	Inspectie civiele kunstwerken conform uitvoeringsprogramma 2015-2019.	Q2
4.3	Project Romeijnsbrug:	Q2
	a. Voorbereiding, bestek schrijven, aanbesteding	Q3
4.4	b. Start feitelijke werkzaamheden	
	Project Hoenkoopsebrug	2017 Q2
	a. Aanbesteding	2017 Q4
	b. Start reconstructie	2018 Q1
	c. Afronding reconstructie	
	N.B. Uitvoering is mede afhankelijk gesteld van het vaarseizoen, het baggeren van de Hollandse IJssel en wegwerkzaamheden in de regio gelet op de afsluiting van de brug.	
Groen		
5	Onderhoud bomen, gazons, parken en plantsoenen inclusief zelfwerkzaamheid en sponsoring samenleving conform vastgesteld beleid.	Q1/Q4
Afval inclusief motie "scheiding afvalstoffen"		
6	Huishoudelijk-afvalstroom voor 75% scheiden en de afvalstroom per inwoner van circa 200 kilo terugdringen tot 100 kilo.	Q1 afvalbeleidsplan Q2 actieplan uitvoeren
Participatie		
8	Project derden	
	a. Woonrijp maken Noort Syde met betrekking tot verkochte bouwkavels aan projectontwikkelaar.	Q1/Q4
	b. HDSR begeleiden met betrekking tot realisatie gemalen Waardsedijk en Noord-Linschoterzandweg.	Q1/Q4
	c. Begeleiding project Touwfabriek, Papenhoef en St. Janstraat en Wulverhorst fase III.	Q1/Q4

3. Voor het realiseren hiervan is de 'bestaande begroting' als volgt opgebouwd

2. Fysiek beheer openbare ruimte en vervoer					
Omschrijving Taakveld	2017	2018	2019	2020	
2.1. Verkeer en vervoer	1.645.660	1.625.363	1.659.546	1.658.920	
2.4 Economische havens en waterwegen	147.045	176.183	199.807	170.670	
5.7. Openbaar groen en (openlucht) recreatie	282.197	279.697	277.197	277.197	
7.2. Riolering	1.639.135	1.692.348	1.745.607	1.803.917	
7.3. Afval	761.319	754.791	744.571	740.544	
7.5. Begraafplaatsen en crematoria	7.487	10.912	7.487	7.957	
Lasten - Totaal programma 2	4.482.843	4.539.294	4.634.215	4.659.205	
2.1. Verkeer en vervoer	-561.474	-541.802	-576.611	-576.611	
2.4. Economische havens en waterwegen	-64.575	-93.713	-117.337	-88.200	
3.4. Economische promotie	-3.850	-3.850	-3.850	-3.850	
5.7. Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-3.728	-3.728	-3.728	-3.728	
7.2. Riolering	-1.639.135	-1.692.348	-1.745.607	-1.803.917	
7.3. Afval	-839.088	-834.403	-826.178	-826.418	
7.5. Begraafplaatsen en crematoria	-15.582	-19.007	-15.582	-16.052	
Baten - Totaal programma 2	-3.127.432	-3.188.851	-3.288.893	-3.318.776	
Totaal programma 2	1.355.411	1.350.443	1.345.322	1.340.429	

Collegewerkprogramma 2017-2018

4. In 2017 realiseren we ook deze resultaten aanvullend op de resultaten genoemd onder 3 uit de oorspronkelijke begroting

Nr	Resultaat 2017	Wanneer
Duurzaam herstel van de Noord- en Zuid- Linschoterzandweg		
	We hebben een brede aanpak opgezet met de betrokken overheden, waarbij de provincie (gebiedscommissie Utrecht-West) coördineert.	Q2 (ambtelijke conferentie en bestuurlijke conferentie uiterlijk mei, besluitvorming in juni).
Openbare verlichting		
9	Onderzoek naar alternatieve constructie van eigendom, beheer en exploitatie i.v.m. mogelijke financiële voordelen, kwaliteit beheer & exploitatie en ruimte voor modernisering & verduurzaming.	Q3

5. Voor het realiseren hiervan kent de 'herziene begroting' de volgende financiële effecten

Effecten herziene begroting 2017	2017	2018	2019	2020	2021
(- is nadeel + is voordeel)					
Dekkingsplan begroting november 2016					
Terugdraaien begrazing schapen	6.000	12.000	12.000	12.000	0
Terugdraaien verlaging bruggeld	15.000	15.000	15.000	15.000	0
Bestuurlijke besluitvorming					
Subsidie Touw museum correct verwerken	-5.000	-5.000	-5.000	-5.000	-5.000
CWP onderdeel fysiek domein					
Actualisatie w egenbeheerplan (toevoeging voorziening)	0	-270.000	-270.000	-270.000	-270.000
Tappersheul I en II (noodzakelijk onderhoud)	-300.000	0	0	0	0
Tappersheul I en II (reconstructie na Tappersheul III)	0	0	0	0	0
Gladheidsbestrijding	0	-9.000	-9.000	-9.000	-9.000
Openbare verlichting (indicatie optimalisatie leasekosten)	0	30.000	30.000	30.000	30.000
Openbare verlichting (opstellen businesscase)	-30.000	0	0	0	0
Openbare verlichting (verlichting vervangen door LED)	0	-3.000	-3.000	-3.000	0
Civiele kunstwerken (renovatie Wilhelmina vPruisenbrug)	0	-4.900	-4.840	-4.780	-4.720
Civiele kunstwerken (renovatie Hoenkoopsebrug)	0	-46.240	-45.673	-45.107	-44.541
Civiele kunstwerken (reconstructie Romeijnsbrug)	0	-37.378	-36.970	-36.562	-36.155
Baggeren (herziening Baggerplan 2017-2026)	20.000	20.000	20.000	20.000	20.000
Afval (gescheiden afvalinzameling PMD)	0	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Riolering (Gemeentelijke Waterplan)	0	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Riolering (niet geplande reparaties)	-90.000	0	0	0	0
Riolering (dekken binnen rioleringsbudgetten)	90.000	0	0	0	0
Opstellen MOP gebouwen	-11.000	0	0	0	0
Recreatie en toerisme (cofinanciering botenhelling)	-10.000	0	0	0	0
CWP onderdelen RO vastgoed en duurzaamheid					
Verduurzaming stadserf (zonnepanelen en LED)	-3.000	-3.000	-3.000	-3.000	-3.000
Lagere energielasten verduurzaming stadserf	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000
Overige ontwikkelingen					
Aanpassen kosten brugbediening Hoenkoopsebrug	-2.200	-2.200	-2.200	-2.200	-2.200
Beheer w andelroutenetwerk Oude water via Routebureau	-9.234	-9.302	-9.302	-9.302	-9.302
Continuering deelname Platform De Utrechtse Waarden	0	0	-7.500	-7.500	-7.500
Aanpassing maabeleid lang gras en waterlopen	-3.000	-3.000	-3.000	-3.000	-3.000
Kosten speeltuin Hekendorp	-12.500	0	0	0	0
Geo-informatievoorziening maken luchtfoto's	-9.000	0	-9.000	0	-9.000
Voorgestelde besparingen					
UVO: niet meer snoeien particuliere bomen	0	49.000	49.000	49.000	49.000
Totaal effecten programma 2	-350.934	-264.020	-279.486	-269.452	-301.418

3. Sociaal domein

Uit begroting november 2016

1. Het volgende willen we op de middellange termijn bereiken

Integrale Toegang Sociaal Domein

Door integraal, waar mogelijk in onderlinge samenhang, vorm en inhoud geven aan de transities Sociaal Domein. Dit binnen de toegekende Rijksbudgetten en een eigen bijdrage naar draagkracht. De zorg, voor mensen die dat echt nodig hebben, krijgt hierbij een extra zwaar accent. Voor de sociaal en financieel zwaksten is een vangnet.

Arbeidsparticipatie

In de dienstverleningsovereenkomst Ferm Werk wordt ingezet op een optimale arbeidsparticipatie van in de gemeente woonachtige personen. Hierbij wordt rekening gehouden met persoonlijke omstandigheden en de financiële positie van de gemeente.

Om de bestuurlijke doelstellingen te realiseren, zetten we in op de onderstaande maatschappelijke effecten.

Nr.	Te bereiken maatschappelijk effect
1	Daar waar mogelijk nemen personen de regie over hun bestaan weer zelf ter hand.
2	De Oudewaterse beroepsbevolking (werkzoekenden binnen het sociale vangnet) heeft een reguliere betaalde baan.
3	Samen met inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners organiseren wij onze taken in het sociale domein

2. In 2017 realiseren we deze resultaten

Om de doelen/effecten voor de middellange termijn te realiseren, realiseren we in 2017 de volgende concrete resultaten.

Nr	Resultaat 2017	Wanneer
Thema Preventie Jeugd		
1.1	Preventieve aanpak Alcohol en drugs jongeren en jongvolwassenen.	Q1/Q4
1.2	Het jongerenwerk in Oudewater wordt gecontinueerd in samenwerking met het stadsteam.	Q1/Q4
1.3	Periodiek aandacht voor en ondersteuning aan pleegouders door lokale bijeenkomsten en werving.	Q1/Q4
1.4	Extra preventieve aanpak (problematische) echtscheidingen met als doel de negatieve gevolgen voor kinderen te voorkomen of te verkleinen.	Q1/Q4
1.5	Aanpak taalachterstanden in samenwerking met Kinderopvang, scholen, het Taalhuis, Ferm Werk en Vluchtelingenwerk.	Q2
1.6	Bij terugkerende problemen binnen gezinnen op het gebied van openbare orde en veiligheid worden vaker oplossingen vanuit het aanbod van zorg en welzijn ingezet.	Q2

1.7	Thema Preventie Volwassenen en Ouderen Ontwikkelen en uitvoeren actieplan “Mantelzorgondersteuning” met aandacht voor respijtzorg en beter gebruik van beschikbare ondersteuning.	Q3
1.8	Thema Meedoen jeugd Uitvoeren, in samenwerking met de Samenwerkingsverbanden, van de Samenwerkingsagenda Passend Onderwijs UW 2016-2018.	Q1/Q4
1.9	Extra inzet “Thuiszorgbegeleiding en huishoudelijke hulp”, inwoners en gezinnen worden praktisch ondersteund en hulp achter de voordeur wordt geboden bij het oplossen van problemen. Huishoudelijke hulp is ook inzetbaar voor signalering en sociale problematiek. De coördinatie is in handen van het Stadsteam.	Q1/Q4
1.10	Thema Volwassenen en Ouderen Uitvoeringsplan aanpak en voorkomen van schulden.	Q1
1.11	Aanpak integratie statushouders. Stapsgewijs komen tot een “Oudewaters model” waarbij werk, taalverwerving, kennis en betrokkenheid van de samenleving centraal staat.	Q1/Q4
1.12	Ontwikkelen en uitvoeren “Pilot dagbesteding 2017”, waarbij de dagbesteding indicatiefrij en toegankelijk is.	Q2
1.13	Extra inzet van “thuisbegeleiding en huishoudelijke hulp”. Inwoners en gezinnen worden praktisch ondersteund en hulp achter de voordeur wordt geboden bij het oplossen van problemen. Huishoudelijke hulp komt beschikbaar voor signalering en sociale problematiek. De coördinatie is in handen van het Stadsteam.	Q1/Q4
1.14	Thema Samenwerking Het Stadsteam is de spil in het samenwerken binnen het Sociaal Domein. Inwoners en professionals werken daar samen. Signaleren en zorgen over jongeren en gezinnen worden daar gedeeld en opgepakt. Er wordt een evaluatie uitgevoerd.	Q2
1.15	Onafhankelijke cliëntondersteuning wordt aangeboden los van het Stadsteam.	Q1
1.16	Communicatie Ontwikkelen communicatietraject “Vergroten bekendheid lokaal aanbod”.	Q1/Q4
Participatie		
2.1	Opstellen resultaatafspraken Ferm Werk.	Q2
2.2	Bewaken resultaatafspraken Ferm Werk.	Q2
2.3	Voorstel aangaande het al dan niet voortzetten van het project: “Consolidatie regionale ‘sluitende’ aanpak ‘kwetsbare jongeren’; vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (samen met RMC, RBL en Ferm Werk”.	Q2
2.4	Versterkte integrale samenwerking bedrijfsleven, onderwijs, overheid, het Stadsteam en maatschappelijke organisaties t.b.v. optimale aansluiting onderwijs en arbeidsmarkt.	Q1/Q4
2.5	Beleid minima en inkomensondersteuning (herziening verordeningen).	Q2

3. Het realiseren van de beoogde resultaten geeft de volgende lasten en baten

3. Sociaal domein					
Omschrijving Taakveld	2017	2018	2019	2020	
6.1. Samenkracht en burgerparticipatie	1.093.666	1.075.430	1.065.655	1.062.731	
6.2. Wijkteams	95.000	95.000	95.000	95.000	
6.3. Inkomensregelingen	1.691.646	1.691.646	1.691.646	1.691.646	
6.4. Begeleide participatie	530.304	504.304	478.304	458.304	
6.5. Arbeidsparticipatie	240.434	240.434	240.434	240.434	
6.6. Maatw erkvoorzieningen (WMO)	481.750	481.750	481.750	481.750	
6.71 Maatw erkdienstverlening 18+	1.425.000	1.425.000	1.425.000	1.425.000	
6.72 Maatw erkdienstverlening 18-	345.000	345.000	345.000	345.000	
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	5.000	5.000	5.000	5.000	
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	495.000	495.000	495.000	495.000	
7.1. Volksgezondheid	324.310	324.310	324.310	324.310	
Lasten - Totaal programma 3	6.727.110	6.682.874	6.647.099	6.624.175	
6.1. Samenkracht en burgerparticipatie	-83.985	-83.305	-83.144	-82.594	
6.3. Inkomensregelingen	-1.128.252	-1.128.252	-1.128.252	-1.128.252	
6.5. Arbeidsparticipatie	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000	
6.6. Maatw erkvoorzieningen (WMO)	-12.794	-11.631	-9.305	-6.978	
6.71. Maatw erkdienstverlening 18+	-160.000	-160.000	-160.000	-160.000	
7.1. Volksgezondheid	-2.000	-2.000	-2.000	-2.000	
Baten - Totaal programma 3	-1.397.031	-1.395.188	-1.392.701	-1.389.824	
Totaal programma 3	5.330.079	5.287.686	5.254.398	5.234.351	

Collegewerkprogramma 2017-2018

4. In 2017 realiseren we ook deze resultaten

aanvullend op de resultaten genoemd onder 2 uit de oorspronkelijke begroting

Nr	Resultaat 2017	Wanneer
3	Nieuwe notitie Sociaal Domein, met focus op de uitvoeringspraktijk waarbij de inwonerstevredenheid centraal staat.	Q1

Het betreffende beleidsplan Sociaal Domein 2017-2019 ligt gelijktijdig met deze herziene begroting voor ter behandeling in de Raad.

5. Voor het realiseren hiervan kent de 'herziene begroting' de volgende financiële effecten

Effecten herziene begroting 2017	2017	2018	2019	2020	2021
(- is nadeel + is voordeel)					
Dekkingsplan begroting november 2016					
Statushouders	-50.000	-70.000	-70.000	-70.000	0
Geen toevoeging voorziening onderhoud De Klepper	57.810	57.810	57.810	57.810	0
Vervoerskosten WMO	0	125.000	125.000	125.000	0
Participatieraad WMO	9.000	9.000	9.000	9.000	0
Adm medew erker Sociaal Domein	49.000	49.000	49.000	49.000	0
Bestuurlijke besluitvorming					
Deelname pilot Zorgpension	-4.481	0	0	0	0
Deelname pilot Zorgpension (dekking uitkering SD)	4.481	0	0	0	0
Voortgang aanpak drugsgebruik	-8.640	0	0	0	0
Voortgang aanpak drugsgebruik (dekking uitkering SD)	8.640	0	0	0	0
Bestuursrapportage 2016 meerjarig effect	-15.285	-15.285	-15.285	-15.285	-15.285
Bestuursrapportage 2016 (dekking uitkering SD)	15.000	15.000	15.000	15.000	15.000
CWP onderdeel sociaal domein					
Tegemoetkoming Meerkosten Zorg (TMZ)	-40.000	-60.000	-60.000	-60.000	-60.000
Mantelzorgw aardering	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000
Jongeren Onderw ijs Werk(t) JOW!	-7.300	p.m.	p.m.	0	0
Schuldhelpverlening	-15.000	-10.000	-10.000	0	0
Inzet Sociaal Raadslieden	-22.000	-22.000	-22.000	0	0
Alcohol en drugsaanpak	-10.000	-10.000	-10.000	0	0
Versterken informele inzet	-20.000	-20.000	-20.000	0	0
Initiatieven toeleiding naar werk	-6.000	-6.000	-6.000	0	0
Communicatie	-5.000	-5.000	-5.000	0	0
CWP onderdelen RO vastgoed en duurzaamheid					
Accommodaties: bijdrage onderhoud De Klepper	0	-60.000	-60.000	-60.000	-60.000
Overige ontwikkelingen					
Realiseren gehandicaptenparkeerplaatsen	-5.000	-5.000	-5.000	-5.000	-5.000
Voorgestelde besparingen					
UVO: adm medew erker Sociaal Domein	25.000	49.000	49.000	49.000	49.000
Vrijval resterende sluitpost algemene voorzieningen	50.000	0	0	0	0
Vrijval resterende sluitpost Sociaal Domein	157.946	103.511	93.897	91.523	91.523
Geëscaleerde Zorg 18- (inschatting onderuitputting)	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000
Uitbesteed werk Ferm Werk (inschatting onderuitputting)	50.000	50.000	50.000	50.000	50.000
Totaal effecten programma 3	308.171	265.036	255.422	326.048	155.238

4. Cultuur, economie en milieu

Uit begroting november 2016

1. Het volgende willen we op de middellange termijn bereiken

Cultuur

De gemeente sluit een cultuurpact met de Provincie Utrecht. De bibliotheekfunctie in het cultuurhuis wordt herijkt.

Milieu en duurzaamheid

Samen duurzaam, inspelen op lokale initiatieven

Om de bestuurlijke doelstellingen te realiseren, zetten we in op de onderstaande maatschappelijke effecten.

Nr.	Te bereiken maatschappelijk effect
1	Oudewater in cultureel en recreatief opzicht meer op de "kaart" zetten.
2	De bibliotheek richt zich op jongeren beneden de 12 jaar en op informatieverstrekking aan diverse doelgroepen en komt in verlengde hiervan met een vraaggericht aanbod.
4	Aantrekkelijker en veiliger maken van de binnenstad en het bedrijfsterein Tappersheul.
5	Bedrijfsleven ruimtelijke uitbreidingsmogelijkheden bieden en ruimte bieden om uitplaatsing vanuit het buitengebied ruimtelijk mogelijk te maken. Dit door de ontwikkeling van Tappersheul III op strategisch niveau verder ter hand te nemen.
6	Gemeente, bedrijven en inwoners werken samen aan milieu en duurzaamheid.

2. In 2017 realiseren we deze resultaten

Om de doelen/effecten voor de middellange termijn te realiseren, realiseren we in 2017 de volgende concrete resultaten.

Nr	Resultaat 2017	Wanneer
Recreatie		
1	In 2018 is het aantal bezoekers van Oudewater gestegen van 75.000 naar 100.000, het aantal overnachtingen toegenomen van 8.000 tot 12.000 en stijgt het aantal vaarpassanten van 6.000 naar 7.000.	2018 Q4
2	Een nieuw bedrijfsmodel en bedrijfsplan voor de bibliotheek	Q1
3	Een cultuurpact met de provincie voor de jaren 2017 e.v.	Q4
Economie		
4	Begeleiden van de ingestelde BIZ'en (bedrijfsinvesteringszones) Tappersheul; periodiek overleg met de verenigingen.	Q1/Q4
Milieu		
5	Begeleiden milieuplatform; bijwonen overleggen	Q1/Q4

3. Het realiseren van de beoogde resultaten geeft de volgende lasten en baten

4. Cultuur, economie en milieu					
Omschrijving Taakveld	2017	2018	2019	2020	
3.3. Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	91.710	92.170	92.638	93.112	
4.3. Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	42.675	42.675	42.675	42.675	
5.4. Musea	17.873	17.673	18.152	17.068	
5.6. Media	152.409	152.409	152.409	152.409	
7.4. Milieubeheer	363.353	363.353	363.353	363.353	
Lasten - Totaal programma 4	668.020	668.280	669.227	668.617	
3.3. Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-84.500	-85.850	-87.267	-88.755	
5.4. Musea	-8.110	-7.990	-8.548	-7.543	
5.6. Media	-56.707	-56.707	-56.707	-56.707	
Baten - Totaal programma 4	-149.317	-150.547	-152.522	-153.005	
Totaal programma 4	518.703	517.733	516.705	515.612	

Collegewerkprogramma 2017-2018

4. In 2017 realiseren we ook deze resultaten

aanvullend op de resultaten genoemd onder 2 uit de oorspronkelijke begroting

Nr	Resultaat 2017	Wanneer
Economie		
6	Voorbereiding Ontwikkeling Tappersheul III Als eerste stap wordt een startnotitie opgesteld Aandachtspunten hierbij zijn: a. grondexploitatie/gronduitgifte b. herstructurering achterlaatlocaties gericht op vitaal houden van Tappersheul 1, 2 en 3 c. integreren met sociale component (re-integratie van mensen met afstand tot arbeidsmarkt)	Q2
7	Economische agenda	Q2
8	Revitaliseren van industrieterreinen Tappersheul 1 en 2 in overleg met de ondernemers van de BVO, onder andere door wegen te asfalteren en bestrating op te knappen.	Q2
9	In overleg met ondernemers binnenstad komen tot een vorm van samenwerking.	Q1/Q4
10	Onderzoek naar de vraag naar glasvezel in het buitengebied en zo mogelijk afspraken maken voor realisatie.	Vraaginventarisatie Q1
11	Heractiveren van de marktcommissie.	Q2
Milieu / duurzaamheid		
12	In samenwerking met inwoners, ondernemers en instellingen komen tot een actieplan Duurzaamheid. Aandachtspunten hierbij zijn o.a. 1. mogelijkheden voor inwoners en bedrijfsleven om te investeren in duurzaamheidsmaatregelen 2. ondersteunen van lokale duurzaamheidsinitiatieven	Q1

5. Voor het realiseren hiervan kent de 'herziene begroting' de volgende financiële effecten

Effecten herziene begroting 2017	2017	2018	2019	2020	2021
(- is nadeel + is voordeel)					
Bestuurlijke besluitvorming					
Aanvullend krediet bibliotheekvoorziening 2017	-25.000	0	0	0	0
Ontwerp kadernota ODRU	0	-5.057	-5.057	-5.057	-5.057
CWP onderdelen RO vastgoed en duurzaamheid					
Duurzaamheidsagenda 2017-2018	-56.000	0	0	0	0
Voorgestelde besparingen					
Peuteropvang (inschatting onderuitputting)	2.500	2.500	2.500	2.500	2.500
Vergoeding peuteropvang anders inzetten	0	18.500	18.500	18.500	18.500
Totaal effecten programma 4	-78.500	15.943	15.943	15.943	15.943

5. Sport en onderwijs

Uit begroting november 2016

1. Het volgende willen we op de middellange termijn bereiken

Een zwemvoorziening realiseren, een nota accommodatiebeleid opstellen, het element sport nadrukkelijk betrekken bij voor- en vroegschoolse educatie, het buitenonderhoud van de schoolgebouwen overdragen en er zijn geen kinderen meer met een onderwijsachterstand.

Om de bestuurlijke doelstellingen te realiseren, zetten we in op de onderstaande maatschappelijke effecten.

Nr.	Te bereiken maatschappelijk effect
1	Realisatie van een volwaardig zwembad voor zo veel mogelijk doelgroepen. Tot die tijd blijft het huidige zwembad open.
2	Het hebben van adequate speelvoorzieningen.
3	De accommodaties in Oudewater zijn in staat om het culturele, maatschappelijke en sportleven te faciliteren tegen aanvaardbare kosten.
4	Het leveren van een bijdrage aan een gezonde samenleving en het voorkomen van maatschappelijke overlast.
5	Kinderen die instromen in het basisonderwijs hebben voldoende vaardigheden.

2. In 2017 realiseren we deze resultaten

Om de doelen/effecten voor de middellange termijn te realiseren, realiseren we in 2017 de volgende concrete resultaten.

Nr	Resultaat 2017	Wanneer
Sport		
1	Uitvoering geven aan de Nota Openbare Speelruimte 2013 d.d. 3 oktober 2013.	Q1/Q4
2	Onderzoek aansluiting bij het Routebureau van de provincie zodra de provincie een afrondend voorstel aan de gemeente doet.	Q1/Q4
Onderwijs		
3	Vaststellen beleid voor- en vroegschoolse Educatie (VVE).	Q4
Accommodatiebeleid		
4.1	Vaststellen accommodatiebeleid en de uitwerking daarvan in o.a. een tarievenstructuur, de subsidiëring gebruikers gemeentelijke accommodaties en het optimaliseren van het gebruik van de gemeentelijke accommodaties waarbij afstoting ook een optie is.	Q2
4.2	Het beheer van de Klepper is tijdelijk overgenomen door de gemeente en is onderdeel van de implementatie van het accommodatiebeleid.	Q1/Q4

3. Het realiseren van de beoogde resultaten geeft de volgende lasten en baten

5. Sport en Onderwijs					
Omschrijving Taakveld		2017	2018	2019	2020
4.1. Openbaar basisonderw ijs		50.925	50.925	50.925	50.925
4.2. Onderw ijshuisvesting		397.044	396.840	393.912	393.749
4.3. Onderw ijsbeleid en leerlingenzaken		327.500	327.500	327.500	327.500
5.1. Sportbeleid en activering		26.776	26.776	26.776	26.776
5.2. Sportaccommodaties		333.271	334.344	335.432	336.538
Lasten - Totaal programma 5		1.135.516	1.136.385	1.134.545	1.135.488
4.3. Onderw ijsbeleid en leerlingenzaken		-38.000	-38.000	-38.000	-38.000
5.2. Sportaccommodaties		-44.500	-44.500	-44.500	-44.500
Baten - Totaal programma 5		-82.500	-82.500	-82.500	-82.500
Totaal programma 5		1.053.016	1.053.885	1.052.045	1.052.988

Collegewerkprogramma 2017-2018

4. In 2017 realiseren we ook deze resultaten

aanvullend op de resultaten genoemd onder 2 uit de oorspronkelijke begroting

Nr	Resultaat 2017	Wanneer
Onderwijs		
6	We stellen een Onderwijs-agenda op, waarin actiepunten voor het komende jaar worden benoemd vanuit de samenhang tussen onderwijs (krimp), jeugdzorg, en sociale problematiek.	Q2
7	Vorbereiden aanbesteding zwembad d.m.v. vaststelling programma van eisen in nauw overleg met gebruikers.	Q4 (NB aanbesteding in 2018)

5. Voor het realiseren hiervan kent de 'herziene begroting' de volgende financiële effecten

Effecten herziene begroting 2017	2017	2018	2019	2020	2021
(- is nadeel + is voordeel)					
Overige ontwikkelingen					
Huidig zw embad onderhoudskosten	-47.300	-26.100	0	0	0
Voorgestelde besparingen					
Bijdrage gymonderw ijs (inschatting onderuitputting)	2.500	2.500	2.500	2.500	2.500
Energielasten De Eiber (inschatting onderuitputting)	2.500	2.500	2.500	2.500	2.500
Totaal effecten programma 5	-42.300	-21.100	5.000	5.000	5.000

6. Ruimtelijke ontwikkeling en wonen

Uit begroting november 2016

1. Het volgende willen we op de middellange termijn bereiken

Bestemmingsplannen

De gemeente Oudewater beschikt over adequate en gedigitaliseerde bestemmingsplannen waarin maatschappelijke wensen en verlangens politiek/bestuurlijk ruimtelijk zijn vertaald.

Woonvisie en Woonagenda

Ook wordt een woonvisie en woonagenda opgesteld die recht doet aan de meest recente ontwikkelingen op het gebied van volkshuisvesting/woonvormen. Dit in overleg met de woningbouwvereniging, makelaars, zorginstellingen en andere belanghebbenden.

Toezicht Naleving Regelgeving

Het HandhavingsUitvoeringsProgramma wordt vorm en inhoud gegeven.

Buitengebied

Inzichtelijk maken of en zo ja welke bedrijven, die zijn gesitueerd in het buitengebied, verplaatst kunnen worden naar Bedrijventerrein Tappersheul.

Om de bestuurlijke doelstellingen te realiseren, zetten we in op de onderstaande maatschappelijke effecten.

Nr.	Te bereiken maatschappelijk effect (strategische doelstellingen)
1	Zekerheid geven aan: inwoners, ontwikkelaars en gebruikers met betrekking tot nieuw- en verbouwplannen en overige grondgebruiksmogelijkheden. Dit op basis van adequate bestemmingsplannen.
2	Inzichtelijk maken van de kwalitatieve en kwantitatieve woonruimtebehoefte.
3	Toeziën op de naleving van wet- en regelgeving van andere overheden en van gemeentebestuur met betrekking tot het fysiek domein.
4	Opstellen en actualiseren van grondexploitaties met het oog op: het financieel effectueren van voorgenomen ruimtelijke ontwikkelingen in een plangebied en het incidenteel bijdragen aan voorzieningen en investeringen die het algemeen belang dienen.

2. In 2017 realiseren we deze resultaten

Om de doelen/effecten voor de middellange termijn te realiseren, realiseren we in 2017 de volgende concrete resultaten.

Nr	Resultaat 2017	Wanneer
Ruimtelijke ontwikkeling		
1.1	Vervolg procedure bestemmingsplan Papenhoef met betrekking tot verkeersafwikkeling Arminiusplein. Het bestemmingsplan is onherroepelijk.	Q4
1.2	Vaststelling bestemmingsplan Hekendorp.	Q2
1.3	Vaststellen omgevingsplan Binnenstad.	Q4
1.4	Vaststelling bestemmingsplan Kern Oudewater (bebouwde kom minus de binnenstad/Tappersheul).	Q4
1.5	Vaststelling bestemmingsplan Landelijk Gebied en Papekop.	Q3
1.6	Paraplu-bestemmingsplan Archeologie t.b.v. landelijk gebied Oudewater / Willeskop	Q4

1.7	Vaststellen structuurvisie en Bestemmingsplan St. Janstraat/ Hoek Wijngaardstraat, vervolgens selectie ontwikkelaar.	Q1 advies welstand en rijksdienst cult. erfgoed Q2 start vaststellings-procedure Q3 vaststellen bestemmingsplan
Wonen		
2.1	Project Noort-Syde II: Realiseren van woningbouw door de woningbouwvereniging of een marktpartij op het perceel grond omsloten door de straten: Sisal, Manilla, Kardeel en Kabelslag. Op basis van door de gemeente opgestelde uitgangspunten is door de woningbouwvereniging en 2 marktpartijen een plan ingediend. De plannen worden thans beoordeeld. Start bouwwerkzaamheden in 2017.	Q2
2.2	Op basis van de woonvisie (vastgesteld in 2016): a. prestatieafspraken met de woningbouwvereniging b. woningbouwprogramma c. Schuylenburcht: optimaliseren bezetting en regie nemen op ontwikkelingen	Q2 Q3 Q3 informatie > raad
Handhaven		
3	Handhaving openbare ruimte (inzet Boa's) Handhavingspunten: • Parkeerexcessen (oa blauw zone); • Overlast feiten (oa wildplassen); • Controle drank en horeca. Handhaving in het kader van de Wabo en APV en Drank & Horeca wordt opgenomen in het Integrale HandhavingsUitvoeringsProgramma. Prioritering vindt jaarlijks plaats conform dit programma.	Q1/Q4

4. Het realiseren van de beoogde resultaten geeft de volgende uitgaven en inkomsten

6. Ruimtelijke ontwikkeling en wonen					
Omschrijving Taakveld	2017	2018	2019	2020	
5.5. Cultureel erfgoed	40.428	33.848	28.098	42.098	
8.1. Ruimtelijk ordening	34.000	34.000	34.000	34.000	
8.2. Grondexploitatie (niet bedrijventerrein)	504.563	0	0	0	
8.3. Wonen en bouw en	630.985	642.535	644.277	654.199	
Lasten - Totaal programma 6	1.209.976	710.383	706.375	730.297	
5.5. Cultureel erfgoed	-12.330	-5.750	0	-14.000	
8.2. Grondexploitatie (niet bedrijventerrein)	-1.502.542	0	0	0	
8.3. Wonen en bouw en	-307.361	-315.203	-313.165	-313.237	
Baten - Totaal programma 6	-1.822.233	-320.953	-313.165	-327.237	
Totaal programma 6	-612.257	389.430	393.210	403.060	

Collegewerkprogramma 2017-2018

4. In 2017 realiseren we ook deze resultaten

aanvullend op de resultaten genoemd onder 2 uit de oorspronkelijke begroting

Nr	Resultaat 2017	Wanneer
Ruimtelijke ontwikkeling		
1.8	Vaststellen Masterplan Binnenstad	Q2 startnotitie gereed Q3 masterplan gereed
1.9	Westerwal/Havenkwartier. Voor de integrale ontwikkeling van de Westerwal e.o. is in maart 2018 een plan gereed dat wordt gedragen door alle betrokken partijen. Uitgangspunt is een kostenneutrale exploitatie waarbij investeren in de planontwikkeling mogelijk is.	2018 Q1 plan gereed 2017 Q3 startnotitie gereed 2017 Q1 haalbaarheidsanalyse (Arcadis) gereed.
1.10	Vorbereiden van mogelijkheden om te komen tot woningbouw op Statenland d.m.v. verplaatsing skeelerbaan en volkstuinten en aanpassen bestemmingsplan	Q4
1.11	Dorpsvisie Hekendorp i.h.k.v. het kleinekernenbeleid.	Q2

5. Voor het realiseren hiervan kent de 'herziene begroting' de volgende financiële effecten

Effecten herziene begroting 2017	2017	2018	2019	2020	2021
(- is nadeel + is voordeel)					
CWP onderdelen RO vastgoed en duurzaamheid					
Inzet projecten derden via kostenverhaal	0	0	0	0	0
Inzet Lange Linschoten	0	0	0	0	0
Overige ontwikkelingen					
Monumenten (actualisering etc)	-21.000	0	0	0	0
Voorgestelde besparingen					
Volkshuisvesting (inschatting onderuitputting)	2.500	2.500	2.500	2.500	2.500
Afstoten woningen en overig vastgoed	0	2.500	5.000	5.000	5.000
Totaal effecten programma 6	-18.500	5.000	7.500	7.500	7.500

7. Algemene inkomsten

Uit begroting november 2016

1. Het volgende willen we op de middellange termijn bereiken

Een financieel gezonde gemeente waarbij sprake is van een (meerjaren)begroting die structureel in evenwicht is, zodat doelstellingen van de andere beleidsvelden financieel gedekt zijn en gerealiseerd kunnen worden.

Daarvoor is nodig:

- Goed beheer van deelnemingen en verbonden partijen;
- Voldoende weerstandsvermogen om gemeentelijke risico's af te dekken;
- Verzekeringen om waarborgen te bieden tegen calamiteiten;
- Een gunstige lastendruk voor de Oudewaterse burgers en ondernemers.

Om de bestuurlijke doelstellingen te realiseren, zetten we de komende jaren in op de onderstaande maatschappelijke effecten.

Nr.	Te bereiken maatschappelijk effect
1	Een gemeente zijn die zijn huishoudboekje duurzaam financieel op orde heeft. Een structureel sluitende begroting en meerjarenraming waarin maximaal geld is vrijgemaakt vanuit going concern voor m.n. ruimtelijke-ontwikkelingsprojecten en de openbare ruime/infrastructuur.
2	Zorgen voor een lastendruk voor de inwoners en bedrijven die recht doet aan de keuzes en uitgangspunten die door de gemeente zijn gemaakt en het voorzieningenniveau dat er is.
3	Een verhoging van de OZB is pas aan de orde wanneer andere vormen van dekking niet gevonden worden of er een aanwijsbare relatie is tussen de uitgaven van een voorziening.

2. In 2017 realiseren we deze resultaten

Om de doelen/effecten voor de middellange termijn te realiseren, realiseren we in 2017 de volgende concrete resultaten.

Nr	Resultaat 2017	Wanneer
Financiën		
1.1	Sluitende begroting 2018 en meerjarenraming 2018-2021	Q4
1.2	Repressief toezicht van de toezichhouder de provincie Utrecht	Q4
1.3	Goedkeurende accountantsverklaringen (getrouwheid en rechtmatigheid) jaarrekening 2016	Q2
1.4	Goedkeurende SISA-verklaringen	Q2
1.5	Goedkeurende IV-3 verklaringen (CBS)	Q1/4
1.6	Strakke naleving van financiële richtlijnen zoals treasury en budgetbeheer	Q1/4
1.7	Financiële meevallers gaan rechtstreeks naar de Algemene Reserve	Q1/4
1.8	Financieel monitoren, verder inrichten en uitkristalliseren van het Sociaal Deelfonds	Q1/4
1.9	Financieel monitoren van de samenwerking en financiële afspraken met Woerden	Q1/4
1.10	Financieel en inhoudelijk monitoren van de besloten beleidsombuigingen	Q1/Q4

3. Het realiseren van de beoogde resultaten geeft de volgende lasten en baten

7. Algemene inkomsten					
Omschrijving Taakveld	2017	2018	2019	2020	
0.5. Treasury	-49.575	-50.171	-50.756	-51.373	
0.61. OZB w oningen	32.500	32.500	32.500	32.500	
0.8. Overige baten en lasten	87.625	227.625	227.625	227.625	
Lasten - Totaal programma 7	70.550	209.954	209.369	208.752	
0.11. Resultaat van de rekening van baten en lasten	-55.209	-196.529	-214.028	-153.074	
0.5. Treasury	-58.880	-58.880	-58.880	-58.880	
0.61. OZB w oningen	-1.361.000	-1.380.000	-1.401.000	-1.422.000	
0.62. OZB niet-w oningen	-678.000	-687.000	-698.000	-708.000	
0.64. Belastingen Overig	-53.533	-53.690	-53.850	-54.015	
0.7. Algemene uitkering en ov. uitkeringen gemeentefonds	-11.026.479	-11.051.254	-11.004.726	-11.013.325	
3.4. Economische promotie	-12.000	-12.000	-12.000	-12.000	
Baten - Totaal programma 7	-13.245.101	-13.439.353	-13.442.484	-13.421.294	
Totaal programma 7	-13.174.551	-13.229.399	-13.233.115	-13.212.542	

Collegewerkprogramma 2017-2018

4. In 2017 realiseren we ook deze resultaten

aanvullend op de resultaten genoemd onder 2 uit de oorspronkelijke begroting

Nr	Resultaat 2017	Wanneer
4	Inzicht in financiën sociaal domein	Via reguliere P&C-cyclus: progr.begr. 2017-2020 (Q1), jaarrekening 2016 (Q2), progr.begr. 2018-2021 (Q4)

5. Voor het realiseren hiervan kent de 'herziene begroting' de volgende financiële effecten

Effecten herziene begroting 2017	2017	2018	2019	2020	2021
(- is nadeel + is voordeel)					
Autonome ontwikkelingen					
Septemercirculaire 2016 structureel effect	42.512	182.963	276.670	318.098	318.098
Decemercirculaire 2016 structureel effect	98.947	84.522	85.773	89.518	89.518
CWP onderdeel fysiek domein					
Actualisatie MOP gebouw en (toevoeging voorziening)	0	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
CWP onderdelen RO vastgoed en duurzaamheid					
Accommodaties: taakstelling optimalisatie accommodaties	0	0	40.000	100.000	100.000
Totaal effecten programma 7	141.459	267.485	402.443	507.616	507.616

Mutaties reserves

Dit programma biedt inzicht in de toevoegingen aan de reserves en de onttrekkingen ten laste van de reserves. Volgens de BBV regelgeving worden deze apart inzichtelijk gebracht. Op basis van de begroting van november leidt dit tot het volgende overzicht:

3. Het realiseren van de beoogde resultaten geeft de volgende lasten en baten

Mutaties reserves					
Omschrijving Taakveld	2017	2018	2019	2020	
0.10. Mutaties reserves	1.017.979	20.000	20.000	20.000	20.000
Lasten - Totaal mutaties reserves	1.017.979	20.000	20.000	20.000	20.000
0.10. Mutaties reserves	-2.601	-2.601	-2.601	-2.601	-2.601
Baten - Totaal mutaties reserves	-2.601	-2.601	-2.601	-2.601	-2.601
Totaal mutaties reserves	1.015.378	17.399	17.399	17.399	17.399

Daarnaast zijn in de aanbestedingsbrief de belangrijkste effecten voor de reserves genoemd als gevolg van deze herziene begroting.

5. Voor het realiseren van het CWP kent de 'herziene begroting' de volgende financiële effecten

Effecten herziene begroting 2017	2017	2018	2019	2020	2021
CWP onderdeel fysiek domein					
Opstellen MOP gebouw en uit Algemene Reserve	11.000	0	0	0	0
CWP onderdeel sociaal domein					
Jongeren Onderwijs Werk(t) JOWI: Dekking reserves	7.300	p.m.	p.m.	0	0
Schuldhelpverlening: Dekking reserves	15.000	10.000	10.000	0	0
Inzet Sociaal Raadslieden: Dekking Reserves	22.000	22.000	22.000	0	0
Alcohol en drugsaanpak: Dekking Reserves	10.000	10.000	10.000	0	0
Versterken informele inzet: Dekking Reserves	20.000	20.000	20.000	0	0
Initiatieven toeleiding naar werk: Dekking Reserves	6.000	6.000	6.000	0	0
Communicatie: Dekking Reserves	5.000	5.000	5.000	0	0
CWP onderdelen RO vastgoed en duurzaamheid					
Duurzaamheidsagenda 2017-2018 uit Algemene Reserve	56.000	0	0	0	0
Overige ontwikkelingen					
Monumenten (actualisering etc) uit Algemene Reserve	21.000	0	0	0	0
Totaal effecten reserves	173.300	73.000	73.000	0	0

Overhead

Dit programma biedt inzicht in de overheadkosten van de gemeente Oudewater. Deze zaten voorheen grotendeels verwerkt in programma 1. Volgens de BBV regelgeving worden deze lasten (en baten) apart inzichtelijk gebracht. Op basis van de begroting van november leidt dit tot het volgende overzicht:

3. Het realiseren van de beoogde resultaten geeft de volgende lasten en baten

Overhead					
Omschrijving Taakveld	2017	2018	2019	2020	
0.4. Overhead	4.485.847	4.524.302	4.597.408	4.585.964	
Lasten - Totaal overhead	4.485.847	4.524.302	4.597.408	4.585.964	
0.4. Overhead	-1.423.530	-1.365.968	-1.414.960	-1.385.576	
Baten - Totaal overhead	-1.423.530	-1.365.968	-1.414.960	-1.385.576	
Totaal overhead	3.062.317	3.158.334	3.182.448	3.200.388	

In bovenstaand overzicht van de overhead zijn onder meer opgenomen de lasten voor uitvoering van de DVO met de gemeente Woerden:

Programma overhead (onderdeel DVO)	2017	2018	2019	2020
Gemeente Woerden, uitvoer.kosten DVO	4.066.960	4.107.138	4.147.919	4.188.705

Daarnaast zijn onder de overhead opgenomen ondermeer de kosten van het stadhuis, het stadskantoor, kosten voor algemene bestuursvoorlichting.

5. Voor het realiseren van het CWP kent de 'herziene begroting' de volgende financiële effecten

Effecten herziene begroting 2017	2017	2018	2019	2020	2021
(- is nadeel + is voordeel)					
Bestuurlijke besluitvorming					
Update website naar gezamenlijk model	-7.500	0	0	0	0
CWP onderdelen RO vastgoed en duurzaamheid					
Verduurzaming stadskantoor (zonnepanelen en LED)	-12.500	-12.500	-12.500	-12.500	-12.500
Lagere energielasten verduurzaming stadskantoor	12.500	12.500	12.500	12.500	12.500
Totaal effecten overhead	-7.500	0	0	0	0

Deel C: Ontwikkelingen paragrafen en bijlagen

In deel C van de herziene begroting 2017 wordt een weergave gegeven van de belangrijkste ontwikkelingen t.o.v. de paragrafen en bijlagen die zijn opgenomen in de programmabegroting 2017 (die afgelopen november door uw Raad is vastgesteld).

Paragraaf 1. Lokale heffingen

Deze paragraaf kan worden herzien bij het opstellen van de programmabegroting 2018-2021. Daarin worden ook de effecten van het Gemeentelijk Waterplan voor het rioolrecht opgenomen.

Paragraaf 2. Verbonden partijen

De gemeente Oudewater heeft bestuurlijke en financiële belangen in volgende verbonden partijen:

- Veiligheidsregio Utrecht (VRU)
- Regionaal Historisch Centrum Rijnstreek en Lopikerwaard (RHC)
- Afvalverwijdering Utrecht (AVU)
- Ferm Werk
- Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst regio Utrecht (GGDrU)
- Omgevingsdienst Regio Utrecht (ODRU)
- Stichting Onderwijs Primair (SOP)
- Welstand en Monumenten Midden Nederland (WMMN)
- Stichting Urgentieverlening West-Utrecht
- Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)
- Vitens
- Bezit certificaten van aandelen Stichting Administratiekantoor Dataland in de BV Dataland

Bestuurlijke en financiële belangen in deze verbonden partijen zijn in de programmabegroting 2017 in detail toegelicht. Voorgestelde mutaties uit deze herziene begroting - zoals eerder in dit document toegelicht - kunnen van invloed zijn op de bijdragen aan verbonden partijen ODRU, VRU en Ferm Werk. In de programmabegroting 2018-2021 wordt de paragraaf daarop aangepast. Daarnaast wordt in de paragraaf verbonden partijen van de jaarrekening 2016 opgenomen dat de GR Welstand en Monumenten Midden-Nederland wordt opgeheven. De positieve afrekening komt dan ten gunste aan de algemene reserve en wordt conform voorstel in deze aanbestedingsbrief ingezet voor de actualisering van het monumentenbeleid.

Paragraaf 3. Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Als gevolg van deze herziene begroting wijzigen de risico's in geringe mate (met name ontwikkeling zwembad en geëscaleerde zorg).

Het beschikbare weerstandsvermogen verbetert, met name omdat ook de bestemmingsreserves en in dit geval concreet ook de bestemmingsreserve Sociaal Domein kan worden meegerekend met het beschikbare weerstandsvermogen. Bijgevoegd leidt dit tot de volgende tabel:

Beschikbaar weerstandsvermogen

	Herziene begroting 2017	Begroting 2017	Begroting 2016
1. Algemene reserve (incidenteel)	€ 3.356.397	€ 3.789.746	€ 1.827.537
2. Reserve sociaal domein (incidenteel)	€ 1.020.516	€ -	€ -
3. Stille reserves (incidenteel)	€ -	€ -	€ -
3. Onvoorzien (structureel)	€ 12.625	€ 12.625	€ 12.338
4. Onbenutte belastingcapaciteit	€ 469.938	€ 469.938	€ 468.768
Totaal	€ 4.859.476	€ 4.272.309	€ 2.308.643

Overzicht van risico's

Het geactualiseerde overzicht van risico's ziet er als volgt uit:

	Impact	Kans	Incidenteel structureel	Benodigde weerstands-capaciteit herziene begroting 2017	Benodigde weerstands-capaciteit begroting 2017	Benodigde weerstands-capaciteit begroting 2016
A. Programma's						
1. Bestuur, dienstverlening en veiligheid niet van toepassing						
2. Fysiek beheer openbare ruimte en vervoer						
a Terrein machinefabriek, bom	€ 100.000	gemiddeld	i	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000
3. Sociaal domein						
a WWB etc.	€ 250.000	klein	i	€ 25.000	€ 25.000	€ 25.000
b WMO	€ 50.000	klein	i	€ 5.000	€ 5.000	€ 5.000
c Geëscaleerde zorg	€ 100.000	gemiddeld	i	€ 50.000	€ -	€ -
4. Cultuur, economie en milieu						
a Milieuaangelegenheden	€ 250.000	klein	i	€ 25.000	€ 25.000	€ 25.000
b Archeologie	€ 50.000	klein	i	€ 5.000	€ 5.000	€ 5.000
5. Sport en onderw ijs						
a Zw embad	€ 60.000	gemiddeld	i	€ 30.000	€ 30.000	€ 30.000
b Risico realisatie zw embad	€ 115.000	groot	i	€ 92.000	€ 11.500	€ -
6. Ruimtelijke ontw ikkeling en w onen						
a Planschade	€ 100.000	klein	i	€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000
7. Algemene inkomsten						
a Aandelen BNG en Vitens	€ 80.000	klein	i	€ 8.000	€ 8.000	€ 8.000
b Garantieverlening gemeente	€ 508.000	klein	i	€ 50.800	€ 50.800	€ 54.200
c Garantieverlening WSW	€ 2.056.000	klein	i	€ 205.600	€ 205.600	€ 218.100
d Algemene uitkering gemeentefonds	€ 100.000	klein	i	€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000
Mutaties reserves niet van toepassing						
Overhead niet van toepassing						
Subtotaal A. Programma's				€ 566.400	€ 435.900	€ 440.300
B. Bedrijfsvoering						
a Infrastructurele risico's	€ 500.000	klein	i	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000
b BTW Compensatie Fonds (BCF)	€ 50.000	klein	i	€ 5.000	€ 5.000	€ 5.000
c EMU-tekort	€ 700.000	klein	i	€ 70.000	€ 70.000	€ 70.000
d Wettelijke Aansprakelijkheid	verzekerd			€ -	€ -	€ -
e Wet Ketenaansprakelijkheid	verzekerd			€ -	€ -	€ -
f Brandschade	verzekerd			€ -	€ -	€ -
Subtotaal B Bedrijfsvoering				€ 125.000	€ 125.000	€ 125.000
C. Verbonden partijen						
a VeiligheidsRegio Utrecht (VRU)	€ 531.000	klein	i	€ 53.100	€ 53.100	€ 54.100
b OmgevingsDienst Regio Utrecht (ODRU)	€ 341.000	klein	i	€ 34.100	€ 34.100	€ 37.000
c Afval Verwijdering Utrecht (AVU)	€ 233.000	klein	i	€ 23.300	€ 23.300	€ 20.700
d Welstand en Monumenten Midden Nederland WMMV	€ -			€ -	€ 1.800	€ 1.800
e Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst Regio Utr	€ 316.000	klein	i	€ 31.600	€ 31.600	€ 30.100
f Ferm Werk	€ 718.000	gemiddeld	i	€ 359.000	€ 359.000	€ 313.500
g Stichting Grootschalige Basiskaart Nederland (GBI)	€ 10.000	klein	i	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000
h Stichting Onderw ijs Primair	€ 100.000	klein	i	€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000
i RHC Rijnstreek en Lopikerw aard	€ 30.000	klein	i	€ 3.000	€ 3.000	€ 3.000
j NV Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)	€ -			€ -	€ -	€ -
k Vitens NV	€ -			€ -	€ -	€ -
l Stichting Administratiekantoor Dataland	€ -			€ -	€ -	€ -
Subtotaal C Verbonden partijen				€ 515.100	€ 516.900	€ 471.200
D. Grondexploitaties						
a De Noort Syde II	€ 100.000	gemiddeld	i	€ 50.000	€ -	€ -
Subtotaal D Grondexploitaties				€ 50.000	€ -	€ -
Totaal				€ 1.256.500	€ 1.077.800	€ 1.036.500

Het overzicht van risico's komt nagenoeg overeen met de programmabegroting 2017. De volgende risico's zijn gewijzigd:

- Programma 3 Sociaal Domein onderdeel Geëscaleerde zorg. Zoals in de aanbiedingsbrief is aangegeven kan in dit kader een beroep op gemeentelijke middelen ontstaan indien 'reguliere' jeugdzorg niet volstaat. Voorgesteld is deze situaties op te vangen binnen de reserve sociaal domein. Er is daarom nu rekening gehouden met een 'gewogen' risico van € 50.000.
- Programma 5 Sport en onderwijs. Inzake de realisatie van een nieuw zwembad is het 'gewogen' risico verhoogd naar € 92.000.
- Verbonden partij Welstand en Monumenten Midden Nederland. Dit risico is komen te vervallen in verband met het opheffen van deze gemeenschappelijke regeling.
- Grondexploitaties. Risico's omtrent de grondexploitatie worden normaliter opgenomen in de jaarlijkse herziening van de grondexploitatie en daarmee niet in deze paragraaf. Wel kan de raming van het eindresultaat van de grondexploitatie (en de eventuele winst bij afwikkeling) van invloed zijn op de algemene middelen en de algemene reserve. Daarom is het beter om ook in deze paragraaf rekening te houden met een risico op het realiseren van de geraamde winst. Er wordt daarom rekening houden met een 'gewogen' risico van € 50.000 in deze herziene paragraaf.

Risico's in relatie tot beschikbaar weerstandsvermogen

		Begroting 2017 herzien	Begroting 2017	Begroting 2016
1. Weerstandscapaciteit	€	4.859.476	€ 4.272.309	€ 2.308.643
2. Risico's	€	1.256.500	€ 1.036.500	€ 1.032.700
Weerstandsvermogen		387%	412%	224%

Als de risico's worden afgezet tegen het beschikbare weerstandsvermogen dan is te concluderen dat de risico's zoals deze nu zijn voorzien in deze herziene begroting in ruime mate zijn af te dekken door het beschikbare weerstandsvermogen.

Paragraaf 4. Bedrijfsvoering

Deze paragraaf kent geen aanpassingen ten opzichte van de programmabegroting 2017.

Paragraaf 5. Financiering

De mutaties voor de financiering van deze herziening en andere ontwikkelingen in de loop van dit jaar worden meegenomen in de programmabegroting 2018-2021.

Paragraaf 6. Onderhoud kapitaalgoederen

Een van de belangrijkste speerpunten uit het collegewerkprogramma betreft de actualisatie van de diverse beheerplannen van onze kapitaalgoederen. Deze actualisaties moeten onder meer onderbouwen in hoeverre de gemeente voldoende middelen aan de diverse voorzieningen toevoegt om de schommelingen in de beheeruitgaven op te vangen. In de loop van dit jaar worden onder meer actualisatie van het wegenbeheerplan, gebouwenbeheerplan, baggerplan en rioleringsplan (Gemeentelijk Waterplan) opgeleverd. De financiële vertaling van deze plannen dient te worden verwerkt in de programmabegroting 2018-2021.

Paragraaf 7. Grondbeleid

Deze paragraaf wordt voor eerst herzien bij de jaarrekening 2016 en dient onder meer als onderbouwing voor de balanspositie van onze strategische gronden en bouwgrond in exploitatie.

Bijlagen

Vanuit de bijlagen van de programmabegroting 2017 doen zich de meest relevante wijzigingen voor de reserves en voorzieningen.

De belangrijkste wijzigingen betreffen de algemene reserve en de reserve sociaal domein, zoals ook in de aanbestedingsbrief is toegelicht. De toevoegingen aan de voorzieningen die in de aanbestedingsbrief zijn opgenomen kunnen nog niet in dit overzicht worden vertaald. Eerst moeten hiervoor de onderliggende beheerplannen - en de meerjarenraming van de onttrekkingen van de voorzieningen die daar het gevolg van zijn - worden geactualiseerd. Het effect krijgt zijn beslag in de programmabegroting 2018-2021.

Het totaaleffect op de stand van alle reserves en voorzieningen wordt als volgt geraamd:

Reserves	2017	2018	2019	2020	2021
Geraamde stand per 1 januari betreffend jaar					
Algemene Reserve	3.356.397	4.228.214	4.323.246	4.574.258	5.006.056
Bestemmingsreserves:					
Renteloze leningen	469.342	469.342	469.342	469.342	469.342
Bovenwijkse voorzieningen	542.161	143.756	143.756	143.756	143.756
Calamiteiten	10.973	0	0	0	0
Investerings basisscholen	187.414	187.414	187.414	187.414	187.414
Investerings maatschappelijk nut	390.000	0	0	0	0
Investerings speeltoestellen	108.478	125.877	143.276	160.675	178.074
Individueel loopbaanbudget	28.660	28.660	28.660	28.660	28.660
Sociaal Domein	1.020.516	735.216	662.216	589.216	589.216
Parkeren	20.000	20.000	20.000	20.000	20.000
Totaal Reserves	6.133.941	5.938.479	5.977.910	6.173.321	6.622.518
Voorzieningen	2017	2018	2019	2020	2021
Geraamde stand per 1 januari betreffend jaar					
Onderhoud wegen	250.363	249.895	249.427	248.959	248.491
Onderhoud gebouwen	812.351	875.513	951.932	1.020.298	1.126.762
Onderhoud rioleringen	1.624.566	2.038.736	2.499.693	3.007.391	3.566.779
Civiele kunstwerken	155.384	169.160	202.608	201.247	199.886
Baggerwerken	102.420	152.045	172.532	169.395	195.395
Wethouderspensionen	53.029	60.029	67.029	74.029	81.029
Arbeidskosten gerelateerde verplichtingen	90.929	67.929	67.929	67.929	67.929
Overlopende passiva combinatiefunctionaris	28.412	19.560	0	0	0
Totaal Voorzieningen	3.117.454	3.632.867	4.211.150	4.789.248	5.486.271